

Crna Gora
Ministarstvo
ljudskih i manjinskih prava

PREDLOG AKCIONOG PLANA
ZA SPROVOĐENJE STRATEGIJE MANJINSKE POLITIKE 2024-2028 ZA PERIOD 2026 – 2027. GODINE¹

¹ Izrazi koji se koriste u muškom rodu obuhvataju izraze u ženskom rodu

Maj, 2026. godine

KLJUČNA POSTIGNUĆA AKCIONOG PLANA ZA SPROVOĐENJE STRATEGIJE MANJINSKE POLITIKE 2024-2028 ZA PERIOD 2026 – 2027. GODINE

Akcioni plan 2026-2027.godine, Strategije manjinske politike 2024-2028. godine, predstavlja sveobuhvatnu inicijativu Vlade Crne Gore usmjerenu ka izgradnji inkluzivnog društva koje poštuje i njeguje kulturnu raznolikost. Kroz sveobuhvatni pristup u oblastima obrazovanja, zapošljavanja, kulture, političke participacije i medijskog predstavljanja, plan teži jačanju integracije manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica i promociji međuetničke tolerancije. Očekuje se da će implementacija ovog Akcionog plana 2026-2027. godine, Strategije manjinske politike 2024-2028. godine, doprinijeti stvaranju društvenog okruženja u kojem će svi građani/ke imati jednake prilike za razvoj, a različitosti će biti viđene kao bogatstvo, a ne prepreka. Kroz promovisanje kulturnog identiteta, političke participacije i medijske reprezentacije, Crna Gora teži da postane primjer inkluzivnog društva u kojem se razlike poštuju i cijene, čime se osigurava održiva budućnost zasnovana na principima jednakosti, razumijevanja i saradnje.

Crna Gora, kao multietnička i multikulturna zemlja, čini se na putu prema inkluzivnijem i prosperitetnijem društvu kroz usvajanje Akcionog plana 2026-2027.godine, za integraciju manjina. Ovaj plan se zasniva na pet ključnih oblasti, čije su integracija i napredak od suštinskog značaja za ostvarivanje socijalne pravde, ekonomske stabilnosti i kulturnog bogatstva zemlje. Za izradu ovog Akcionog plana 2026-2027 primijenjen je ozbiljan metodološki pristup kome je prethodila uspješna međuinstitucionalna koordinacija od strane svih relevantnih institucija, uključujući sva ministarstva, nacionalne savjete, i predstavnike lokalnih samouprava u manjinskim opštinama. Kroz ovaj proces, postignut je konsenzus sa svim relevantnim institucijama koje se bave pitanjima multikulturalnosti i tolerancije, što je rezultiralo planskim dokumentom koji odražava široku podršku i angažman svih relevantnih aktera.

Oblasti koje su obuhvaćene Akcionim planom 2026-2027 Strategije manjinske politike 2024-2028. godine su:

1. **Obrazovanje:** Cilj je unapređenje poštovanja multikulturalnosti i multietničnosti u obrazovnom sistemu Crne Gore kroz jačanje kapaciteta obrazovnih ustanova i primjenu principa afirmativne akcije. Kumulativni efekat je stvaranje inkluzivnog obrazovnog okruženja koje podstiče razumijevanje i poštovanje različitosti među učenicima/ama i nastavnicima/ama.

[]

2. **Zapošljavanje:** Osnovni cilj je osnaživanje društveno-ekonomske integracije manjinskih zajednica kroz implementaciju postojećih normativnih rješenja i instrumenata zapošljavanja. Kroz ove aktivnosti, očekuje se povećanje zastupljenosti manjinskih grupa u radnoj snazi i stvaranje jednakih prilika za sve građane/ke Crne Gore na tržištu rada.
3. **Kultura i identitet:** Fokus je na očuvanju kulturno-istorijske baštine manjinskih naroda i drugih manjinskih zajednica kao važnog segmenta ukupnog kulturno-istorijskog nasleđa Crne Gore. Kroz aktivnosti u ovoj oblasti, očekuje se jačanje osjećaja pripadnosti, afirmacija identiteta i promocija kulturnih vrijednosti manjinskih grupa.
4. **Politička participacija:** Cilj je obezbjeđenje autentičnog političkog predstavljanja i participacije manjinskih naroda i drugih manjinskih zajednica u političkom životu Crne Gore. Očekuje se aktivno učešće manjinskih grupa u političkom procesu, što će doprinijeti demokratskoj inkluziji i reprezentativnosti političkih institucija.
5. **Mediji i medijsko predstavljanje:** Glavni cilj je jačanje kulturnog identiteta manjinskih naroda i promocija međuetničke tolerancije putem medijskog predstavljanja. Kroz ove aktivnosti, očekuje se kreiranje medijskog prostora koji podstiče razumijevanje, poštovanje i inkluziju različitih etničkih grupa u crnogorskom društvu.

Ovih pet oblasti Akcionog plana 2026-2027. godine, Strategije manjinske politike 2024-2028, predstavljaju temelje održive budućnosti Crne Gore, u kojoj svaki građanin/ka ima priliku da živi punim životom, slobodno izražava svoj identitet i doprinosi zajednici u kojoj živi. Ukupna sredstva potrebna za realizaciju aktivnosti u pet oblasti iznosi 485.200,00 eura. Predviđena sredstva su obezbijeđena od strane institucija, nacionalnih savjeta i lokalnih samouprava.

TABELARNI PRIKAZ AKTIVNOSTI

OBLAST OBRAZOVANJE

Obrazovanje predstavlja temelj društvene integracije i razvoja, te ključni sektor u ostvarivanju strateških ciljeva za integraciju manjina u crnogorsko društvo. Aktivnosti koje su predviđene u okviru ove oblasti su usmjerene ka edukaciji nastavnog i rukovodećeg kadra, promociji međuetničke tolerancije, promovisanju manjinskih prava, kao i jačanju interkulturalnog dijaloga u obrazovnom sistemu.

STRATEŠKI CILJ	Unaprijeđeno poštovanje principa multikulturalnosti i multietničnosti u obrazovnom sistemu Crne Gore u skladu sa međunarodnim i nacionalnim standardima, kroz dalje jačanje kapaciteta obrazovnih ustanova i primjene principa afirmativne akcije.			
Operativni cilj 1.1.	Podizanje kapaciteta obrazovnog Sistema.			
Indikator učinka	Početna vrijednost 2026. godine	Postignuti rezultati u realizovanim aktivnostima za 2026 u %	Postignuta rezultati u realizovanim aktivnostima za 2027 u %	Ciljna vrijednost - 2028.g
Stepen uključenosti obrazovnih ustanova i obrazovnog kadra u aktivnosti promocije multikulturalnosti, interkulturalnog dijaloga i prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica.	Izveštaji: državnih institucija, Lokalnih samouprava , nacionalnih savjeta, NVO:	Izveštaji: Realizacija najmanje 50% planiranih aktivnosti iz oblasti obrazovanja, uključujući edukacije, radionice, seminare i aktivnosti jačanja interkulturalnog dijaloga u najmanje 10 obrazovnih ustanova.	Izveštaji: Realizacija najmanje 85% planiranih aktivnosti iz oblasti obrazovanja, uz povećano učešće obrazovnih ustanova, nastavnog kadra, učenika/ca i predstavnika manjinskih zajednica u programima promocije multikulturalnosti i manjinskih prava.	Izveštaji: Kontinuirano sprovođenje aktivnosti promocije multikulturalnosti, interkulturalnog dijaloga i manjinskih prava u najmanje 20 obrazovnih ustanova, uz aktivno učešće nastavnog kadra, učenika/ca i relevantnih institucija u implementaciji politika inkluzivnog obrazovanja.
Izvor podataka: Izveštaji Institucija, Lokalnih samouprava , Savjeta manjinskih naroda, NVO.	Dobijeni izvještaji od navedenih institucija: Realizovano 10 aktivnosti; Djelimično realizovano 1	Dobijeni izvještaji od navedenih institucija:	Dobijeni izvještaji od navedenih institucija:	Dobijeni izvještaji od navedenih institucija:

	aktivnost i nije bilo nerealizovanih aktivnosti.			
--	--	--	--	--

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja	Indikator rezultata i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	Datum početka	Planirani datum završetka	Sredstva planirana	Izvor finansiranja
1.1.0. Edukacija nastavnog kadra po pitanju međuentičke i međukulturne tolerancije i statusa manjinskih prava.	Edukovano najmanje 70 nastavnika/ca osnovnih i srednjih škola.	Nosilac: MPNI Partner: MLJMP Direktorat za interkulturalizam Opštine: Rožaje, Gusinje, Tuzi, Bar, Ulcinj, Herceg Novi, Tivat	II kvartal 2026. godine	II kvartal 2027. godine	Planirani budžet: UKUPNO: 10.500 MPNI 2.000 MLJMP 1.500 Opštine partneri 7.000 (7 x 1.000)	MPNI MLJMP LOKALNE SAMOUPRAVE
1.1.1. Okrugli sto sa participacijom studenata/tkinja interkulturalni dijalog, manjinska prava, građansko obrazovanje.	Održan okrugli sto sa najmanje 10 studenata/tkinja.	Nosilac: UCG MLJMP	III kvartal 2026.godine	IV kvartal 2026.godine	Planirani budžet: UKUPNO: 1.500 UCG 1.500 MLJMP 500	UCG MLJMP
1.1.2. Organizovati 3 seminara o modernim metodama integrativne	Organizovano 3 seminara. Teme seminara: Moderne metode integrativne	Nosilac: MPNI MKM	III kvartal 2026.godine	III kvartal 2027. godine	Planirani budžet: UKUPNO: 7.000 MPNI 1.000	MPNI NSNM

nastave sa primenom 20% kurikulima.	nastave. Multikulturalnost i interkulturalnos u nastavi. Realizovano 20% otvorenog kulrikuluma u skladu sa potrebama lokalne sredine.	Partneri: ZZŠ NSNM			NSNM 6.000 (svaki NSNM 1.000)	
1.1.3.Sprovesti analizu sadržaja kako bi se utvrdilo u kojoj mjeri je manjinski sadržaj prisutan u udžbenicima.	Sprovedeno najmanje 1 istraživanje, analize sadržaja zajedno sa obradom podataka i Izveštajem po pitanju mjere prisutnosti sadržaja u udžbenicima.	Nosilac: ZUNS Partneri: ZZŠ IC NSNM	II kvartal 2026. godine	IV kvartal 2027. godine	Planirani budžet: UKUPNO: 4.500 MPNI 2.000 NSA 2.500	MPNI NSA
1.1.4. Organizacija okruglog stola sa ciljem identifikovanja i adresiranja rodne nejednakosti, društvenih prepreka i rizika koji utiču na položaj žena i mladih iz manjinskih naroda kroz primjenu intersekcionalnog pristupa.	Organizovan okrugli sto sa najmanje 15 učesnika/ca.	Nosilac: MLJMP Partneri: NSNM	II kvartal 2026. godine	IV kvartal 2026. godine	Planirani budžet: UKUPNO: 2.000 MLJMP	MLJMP
1.1.5. Serija radionica u target školama o značaju i posledicama govora mržnje.	Realizovano najmanje 5 radionica u pet škola odnosno 5 opština i to: Pljevlja, Tuzi, Kotor, Ulcinj, Tivat.	Nosilac: MLJMP	II kvartal 2027. godine	IV kvartal 2027. godine	Planirani budžet: UKUPNO: 1.500 MLJMP	MLJMP

1.1.6 Razmotriti promjenu pravilnika Ministarstva prosvete o sticanju licence u vidu uvođenja zahteva za prisustvo okruglim stolovima, seminarima, tribinama kao uslova za sakupljanje bodova.	Izrađen najmanje 1 Izveštaj o mogućim promjenama Pravilnika Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija sa evaluacijom postupka i efekata uvođenja novog Pravilnika.	Nosilac: MLJMP Partneri: NSMN	II kvartal 2027. godine	IV kvartal 2027. godine	Planirani Budžet: Nijesu potrebna budžetska sredstva	MLJMP NSNM
1.1.7 Organizovati radionice na temu multikulturalnosti manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u obrazovnom sistemu.	Realizovano najmanje 8 radionica sa minimum 120 učesnika/ca.	Nosilac: MLJMP Partneri: OPŠTINA KOTOR	III kvartal 2026. godine	II kvartal 2027. godine	Planirani budžet: UKUPNO: 2.900 MLJMP 500 OPŠTINA KOTOR 2.400	MLJMP OPŠTINA KOTOR
1.1.8. Unaprijediti saradnju između obrazovnih ustanova, radnika/ca i učenika/ca sa obrazovnim ustanovama, radnicima/ama i učenicima/ama iz drugih zemalja putem međunarodnih konferencija.	Realizovano najmanje 2 međunarodne konferencije, edukacije projekta u oblasti obrazovanja. Potpisan najmanje 1 memorandum o saradnji između crnogorskih obrazovnih ustanova i obrazovnih ustanova zemalja iz okruženja.	Nosilac: MPNI MLJMP Partneri: NSNM	III kvartal. 2026. godine	IV kvartal 2027. godine	Planirani budžet: UKUPNO: 6.500 MPNI 2.000 MLJMP 2.000 NSA 2.500	MPNI MLJMP NSA
1.1.9. Analiza nastavnih planova i programa i izrada preporuka za izmjene, dopune radi uvažavanja multikulturalnosti i doprinosa manjinskih zajednica.	Srovedena najmanje 1 analiza, održano najmanje 3 sastanka sa predstavnicima/ama institucija.	Nosilac: MPNI Partneri: ZZŠ SAVJET MUSLIMANA CRNE GORE	II kvartal 2026. godine	IV kvartal 2027. godine	Planirani budžet: UKUPNO: 3.900 SAVJET MUSLIMANA CRNE GORE	MPNI ZZŠ SAVJET MUSLIMANA CRNE GORE

1.1.10. Organizovane serije radionica u srednjim školama na temu Edukacijom protiv govora mržnje, internet nasilje, nasilje na društvenim mrežama.	Realizovane najmanje 4 radionice, najmanje 10 učesnika/ca.	Nosilac: OPŠTINA PLJEVLJA	II kvartal 2027. godine	IV kvartal 2027. godine	Planirani budžet: UKUPNO: 1.600 OPŠTINA PLJEVLJA	OPŠTINA PLJEVLJA
1.1.11. Obezbijediti prevoz učenika/ca romske i egipćanske populacije i podrška obrazovnim aktivnostima.	Obezbijeden prevoz za najmanje 30 učenika/ca godišnje.	Nosilac: OPŠTINA ULCINJ Partneri: ŠKOLE CENTAR ZA SOCIJALNI RAD	II kvartal 2026. godine	IV kvartal 2027. godine	Planirani budžet: UKUPNO: 12.000 OPŠTINA ULCINJ	OPŠTINA ULCINJ ŠKOLE CENTAR ZA SOCIJALNI RAD
1.1.12. Organizovanje edukacija i radionica za službenike/ce lokalne samouprave o primjeni Strategije manjinske politike i antidiskriminacionim standardima.	Realizovna najmanje 1 edukacija godišnje.	Nosilac: OPŠTINA ULCINJ Partneri: MLJMP	II kvartal 2026. godine	IV kvartal 2027. godine	Planirani budžet: Nijesu potrebna budžetska sredstva	OPŠTINA ULCINJ MLJMP
1.1.13 Jačanje institucionalne transparentnosti, odgovornosti i praćenja sprovođenja manjinske politike kroz pripremu i dostavljanje godišnjih izvještaja o radu, finansijskih i revizorskih izvještaja, kao i izvještaja o realizaciji Akcionog plana.“	Usvojeno najmanje 6 dokumenata: Izvještaj o radu, Finasijski izvještaj, Izvještaj revizora, Izvještaj savjeta u vezi sa AP Ministarstva, Izvještaj savjeta za Skupštinski odbor, Izvještaj Savjeta za zaštitnika ljudskih prava i sloboda.	Nosilac: SAVJET MUSLIMANA CRNE GORE	II kvartal 2026 godine	IV kvartal 2027. godine	Planirani budžet: UKUPNO: 1.500 SAVJET MUSLIMANA CRNE GORE	SAVJET MUSLIMANA CRNE GORE

1.1.14. Obezbeđivanje funkcionalnih administrativno-tehničkih uslova za kontinuirano sprovođenje aktivnosti Savjeta i podršku očuvanju kulturnog identiteta manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica.	Obezbeđeni administrativno-tehnički uslovi za najmanje 8 zaposlenih u savjetu.	Nosilac: SAVJET MUSLIMANA CRNE GORE	II kvartal 2026.godine	IV kvartal 2027. godine	Planirani budžet: UKUPNO: 54.000 SAVJET MUSLIMANA CRNE GORE	SAVJET MUSLIMANA CRNE GORE
1.1.15. Obezbeđivanje kontinuiteta institucionalnog predstavljanja i participacije pripadnika/ca manjinskih naroda kroz sprovođenje postupka izbora novog saziva Savjeta, uključujući pripremu aktivnosti, objavu poziva, verifikaciju elektora i konstituisanje Savjeta.	Formirana je 1 izborna komisija, poziv je objavljen, održana 1 elektorska skupština, i novi saziv konstituisan.	Nosilac: SAVJET MUSLIMANA CRNE GORE	II kvartal 2026.godine	IV kvartal 2027. godine	Planirani budžet: UKUPNO: 3.000 SAVJET MUSLIMANA CRNE GORE	SAVJET MUSLIMANA CRNE GORE
1.1.6. Izraditi edukativni paket u 3 škole u kojima su dominantno zastupljeni pripadnic/ce manjinskih naroda. Projekat će obuhvatiti realizaciju 3 radionice sa ciljem promocije i širenja interkulturalizma.	Izrađen edukativni paket u 3 škole, i realizovane 3 radionice.	Nosilac: OPŠTINA TIVAT	II kvartal 2026. godine	IV kvartal 2027. godine	Planirani budžet: UKUPNO: 1.000	OPŠTINA TIVAT

OBLAST ZAPOŠLJAVANJE

Zapošljavanje predstavlja ključni faktor za integraciju manjinskih zajednica u društvo i ekonomiju Crne Gore. Kroz implementaciju aktivnosti predviđenih u okviru ove oblasti, stvoriće se bolje mogućnosti za zapošljavanje i socio-ekonomsku inkluziju pripadnika manjinskih naroda.

STRATEŠKI CILJ 1.2	Oснаžena društveno-ekonomska integracija pripadnika/ca manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u crnogorskom društvu putem implementacije postojećih normativnih rješenja i instrumenata zapošljavanja.			
Operativni Cilj 2.1	Implementiran princip afirmativne akcije definisan normativnim okvirom u cilju građenja kapaciteta pripadnika manjinskih naroda ili drugih manjinskih nacionalnih zajednica po pitanju učešća na tržištu rada.			
Indikator učinka	Početna vrijednost – 2025.g	Prelazna vrijednost – 2026.g	Prelazna vrijednost – 2027.g	Ciljna vrijednost - 2028.g
Procenat pripadnika/ca manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica koji su ostavili zaposlenje kroz mjere aktivne politike zapošljavanja.	<p>Javni sektor: Albanac/ka 8,8%; Bošnjak/inja ili Musliman/inja – 14,5%; Srbin/kinja- 11,5%; Rom/inja- 11,2%; Privatni sektor: Albanac/ka - 24,3%; Bošnjak/kinja ili Musliman/ka– 25.6%; Srbin/kinja- 33,8%; Rom/kinja – 6%;</p> <p>Samozaposlen: Albanac/ka – 2,2%; Bošnjak/kinja ili Musliman/ka – 2,4%; Srbin/kinja – 2,1%; Rom/kinja – 12,7%</p> <p>Nezaposlen: Albanac/ka – 64,7% Bošnjak/inja ili Musliman/ka – 57,5%; Srbin/kinja – 52,6%; Rom/kinja - 64,1%</p>	Povećanje stope zaposlenosti pripadnika/ca manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica za najmanje 5% u odnosu na 2025. godinu, posebno kroz mjere aktivne politike zapošljavanja, stručne obuke i programe podrške zapošljavanju, na osnovu podataka Uprave za ljudske resurse i Zavoda za zapošljavanje Crne Gore.	Povećanje stope zaposlenosti pripadnika/ca manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica za najmanje 7% u odnosu na 2025. godinu, uz povećano učešće u programima stručnog osposobljavanja i zapošljavanja u javnom i privatnom sektoru, na osnovu podataka Uprave za ljudske resurse i Zavoda za zapošljavanje Crne Gore.	Povećanje stope zaposlenosti pripadnika/ca manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica za najmanje 10% u odnosu na 2025. godinu, uz povećano učešće u programima stručnog osposobljavanja i zapošljavanja u javnom i privatnom sektoru, na osnovu podataka Uprave za ljudske resurse i Zavoda za zapošljavanje Crne Gore.

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja	Indikator rezultata i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	Datum početka	Planirani datum završetka	Sredstva planirana	Izvor finansiranja
1.2.1. Organizovati edukacije o pozitivno pravnim rješenjima koje se odnose na prava zaposlenih, kao i rješenjima iz oblasti upotrebe jezika i pisma manjina na lokalnom nivou.	Edukovano najmanje 50 zaposlenih u javnim službama, organima državne vlasti i lokalne samouprave na pozicijama rukovodioca visokog kadra.	Nosilac: MLJMP Partner: OPŠTINA KOTOR	II kvartal 2027.godine	IV kvartal 2027. godine	Planirani budžet: UKUPNO: 4.000 MLJMP 3.000 OPŠTINA KOTOR 1.000	MLJMP OPŠTINA KOTOR
1.2.2. Uključivanje re populacije u pilot opštinama kroz garanciju za mlade.	Obučeno najmanje 30 pripadnika/ca re populacije u pilot opštinama.	Nosilac: ZZZCG Partner: MRZS	I kvartal 2026. godine	IV kvartal 2026. godine	Planirani budžet: redovna budžetska sredstva ZZZCG	ZZZCG MRZS
1.2.3. Uključivanje re populacije na teritoriji cijele Crne Gore kroz garanciju za mlade.	Obučeno najmanje 30 pripadnika/ca re populacije na teritoriji Crne Gore.	Nosilac: ZZZCG Partner: MRZS	I kvartal 2027.godine	IV kvartal 2027. godine	Planirani budžet: redovna budžetska sredstva ZZZCG	ZZZCG MRZS
1.2.4. Organizacija okruglog stola participacija manjina na rukovodećim pozicijama.	Realizovan najmanje 1 okrugli sto sa najmanje 15 učesnika/ca.	Nosilac: MLJMP	I kvartal 2027.godine	IV kvartal 2027. godine	Planirani budžet: UKUPNO: 2.500 MLJMP	MLJMP
1.2.5. Organizovanje okruglog stola o srazmjernoj zastupljenosti u javnim institucijama.	Realizovan najmanje 1 okrugli sto sa najmanje 15 učesnika/ca.	Nosilac: SAVJET MUSLIMANA CRNE GORE	II kvartal 2026. godine	IV kvartal 2027. godine	Planirani budžet: UKUPNO: 4.000 SAVJET MUSLIMANA CRNE GORE	SAVJET MUSLIMANA CRNE GORE
1.2.6. Organizovanje okruglog stola po pitanju stope zaposlenosti	Realizovan najmanje 1 okrugli sto najmanje 15 učesnika/ca iz institucija,	Nosilac: MLJMP	II kvartal 2027. godine	IV kvartal 2027. godine	Planirani budžet: UKUPNO: 2.500 MLJMP	MLJMP

manjinskih naroda u javnoj upravi.	savjeta i lokalnih samouprava, izrađena preporuka sa okruglog stola, dostavljena nadležnim institucijama.					
1.2.7. Pružanje stručne pomoći kroz proces radno socijalne integracije radi sticanja znanja i vještina potrebnih za uključivanje na tržište rada.	Obučeno najmanje 20 lica shodno procjeni potreba lica koje se nalaze na evidenciji ZZZCG i dinamikom njihovih novih prijavljivanja.	Nosilac: ZZZCG	II kvartal 2026. godine	IV kvartal 2026. godine	Planirani budžet: Nisu potrebna sredstva. ZZZCG	ZZZCG

OBLAST KULTURA I IDENTITET

Kultura i identitet su neodvojivi elementi identiteta svake zajednice. Kroz raznovrsne aktivnosti u oblasti kulture i identiteta, promovišemo raznolikost i bogatstvo crnogorskog društva, te jačamo osjećaj pripadnosti među manjinskim zajednicama.

STRATEŠKI CILJ 3	Očuvanje kulturno-istorijske baštine manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica kao važan segment ukupnog kulturno-istorijskog nasljeđa Crne Gore.			
Operativni cilj 1.3	Afirmacija kulturnih identiteta manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori podržana putem realizovnih mjera i aktivnosti državnih institucija.			
Indikator učinka	Početna vrijednost – 2025.g	Prelazna vrijednost – 2026.g	Prelazna vrijednost – 2027.g	Ciljna vrijednost - 2028.g
Broj minuta novih programskih sadržaja koji se mjesečno emituju za manjinske narode i druge manjinske nacionalne zajednice na Nacionalnom javnom sevisu i drugim javnim emiterima.	Programski sadržaji o manjinskim narodima i drugim manjinskim nacionalnim zajednicama emitovani na najmanje 5 medija.	Povećanje medijskih sadržaja za najmanje 10%.	Povećanje medijskih sadržaja za najmanje 20%.	Povećanje medijskih sadržaja za najmanje 30%.
Broj obilježavanja važnih datuma za manjinske narode i druge manjinske nacionalne zajednice; Broj promocija kulturnog identiteta manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori; Broj organizacija kulturnih događaja:	Realizovano najmanje 6 obilježavanja važnih datuma. Realizovano najmanje 8 promocija kulturnog identiteta manjinskih zajednica. Organizovano najmanje 12 kulturnih događaja i manifestacija	Realizovano najmanje 10 obilježavanja važnih datuma. Realizovano najmanje 12 promocija kulturnog identiteta. Organizovano najmanje 15 kulturnih događaja	Realizovano najmanje 15 obilježavanja važnih datuma. Realizovano najmanje 18 promocija kulturnog identiteta. Organizovano najmanje 22 kulturna događaja.	Realizovano najmanje 20 obilježavanja važnih datuma. Realizovano najmanje 25 promocija kulturnog identiteta.

				Organizovano najmanje 30 kulturnih događaja i manifestacija.
--	--	--	--	--

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja	Indikator rezultata i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	Datum početka	Planirani datum završetka	Sredstva planirana	Izvor finansiranja
1.3.1. Obilježavanje 25 godina rada časopisa Koha Javore.	Realizovane najmanje 3 promotivne aktivnosti, obilježeno 25 godina rada časopisa Koha Javore sa najmanje 20 učesnika/ca i predstavnika/ca institucija i kulturne zajednice. Izrađena retrospektiva o radu časopisa.	Nosilac: NACIONALNI SAVJET ALBANACA	II kvartal 2027.godine	IV kvartal 2027. godine	Planirani budžet: UKUPNO: 20.000 NACIONALNI SAVJET ALBANACA	NACIONALNI SAVJET ALBANACA
1.3.2. Obilježavanje značajnih datuma manjinskih naroda.	Obilježeno 6 značajnih datuma manjinskih naroda, sa najmanje 20 predstavnika/ca manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica.	Nosilac: NSNM Partneri: OPŠTINA KOTOR PLJEVLJA ULCINJ TUZI	II kvartal 2026.godine	IV kvartal 2027. godine	Planirani budžet: UKUPNO: 113.400 Nacionalni savjet Albanaca 25.000 Srpski nacionalni savjet 7.000 Romski savjet 4.000 Bošnjačko vijeće 17.500 Savjet Muslimana Crne Gore 5.500 Hrvatsko nacionalno vijeće 35.000 Opština Kotor 1.400 Opština Pljevlja	NSNM OPŠTINE KOTOR PLJEVLJA ULCINJ TUZI

					1.000 Opština Ulcinj 3.000 Opština Tuzi 14.000	
1.3.3. Organizovanje autorskih večeri i promocija knjiga albanskih pisaca.	Realizovano najmanje 2 autorske večeri Albanskih pisaca.	Nosilac: NACIONALNI SAVJET ALBANACA	II kvartal 2026.godine	IV kvartal 2027. godine	Planirani budžet: Redovna budžetska sredstva Nacionalnog savjeta Albanaca	NACIONALNI SAVJET ALBANACA
1.3.4. Organizovanje izdavačke djelatnosti Srpskog nacionalnog savjeta.	Realizovano najmanje 5 izdavačkih djelatnosti Srpskog nacionalnog savjeta.	Nosilac: SRPSKI NACIONALNI SAVJET	II kvartal 2026.godine	IV kvartal 2027. godine	Planirani budžet: UKUPNO: 16.000 SRPSKI NACIONALNI SAVJET	SRPSKI NACIONALNI SAVJET
1.3.5. Organizovanje Tradicionalne manifestacije Dani kulture Bošnjaka u Crnoj Gori.	Realizovana tradicionalna manifestacija sa 6 programskih segmenata.	Nosilac: BOŠNJAČKO VIJEĆE U CRNOJ GORI	II kvartal 2026.godine	IV kvartal 2027. godine	Planirani budžet: UKUPNO: 8.000 BOŠNJAČKO VIJEĆE U CRNOJ GORI	BOŠNJAČKO VIJEĆE U CRNOJ GORI
1.3.6. Izdavanje četiri knjige autora manjinskih naroda u Crnoj Gori sa ciljem afirmacije nacionalnih identiteta.	Objavljene 4 knjige autora manjinskih naroda u Crnoj Gori.	Nosilac: CEKUM	II kvartal 2026.godine	IV kvartal 2027. godine	Planirani budžet: UKUPNO: 16.000 CEKUM	CEKUM

1.3.7. Prevod, izdavanje i promocija monografije o Džubljeti, kao dijelu kulturnog i materijalnog nasleđa Albanskoga naroda na engleskom jeziku.	Prevedena najmanje 1 monografija o Džubljeti na engleskom jeziku.	Nosilac: OPŠTINA TUZI	IV kvartal 2026. godine	IV kvartal 2027. godine	Planirani budžet: UKUPNO: 6.000 OPŠTINA TUZI	OPŠTINA TUZI
1.3.8. Organizovanje manifestacije Dani etno kultue Ibiš Kujević.	Realizovana manifestacija Dani etno kulture Ibiš Kujević.	Nosilac: BOŠNJAČKO VIJEĆE U CRNOJ GORI	II kvartal 2026.godine	IV kvartal 2027. godine	Planirani budžet: UKUPNO: 3.500 Bošnjačko vijeće u Crnoj Gori	BOŠNJAČKO VIJEĆE U CRNOJ GORI
1.3.9. Organizacija okruglog stola o zaštiti od diskriminacije.	Realizovano najmanje 2 okrugla stola sa najmanje 15 učesnika/ca.	Nosilac: OPŠTINA ULCINJ Partner: MLJMP	II kvartal 2026.godine	IV kvartal 2027. godine	Planirani budžet: Nijesu potrebna budžetska sredstva Opština ULCINJ MLJMP	OPŠTINA ULCINJ MLJMP
1.4.0. Organizacija autorskih večeri i promocija knjiga Albanskih pisaca iz Crne Gore i zemalja regiona.	Organizovano najmanje 4 autorskih večeri Albanskih pisaca iz Crne Gore.	Nosilac: CEKUM Partner: NSNM	III kvartal 2026.godine	IV kvartal 2027. godine	Planirani budžet: UKUPNO: 4.000 CEKUM	CEKUM NSNM
1.4.1. Objavljivanje književno kulturne baštine Hrvata u Crnoj Gori.	Objavljeno najmanje 2 izdanja o kulturnoj baštini Hrvata.	Nosilac: HRVATSKO NACIONALNO VIJEĆE CRNE GORE.	II kvartal 2026.godine	IV kvartal 2026. godine	Planirani budžet: UKUPNO: 9.000 HRVATSKO NACIONALNO VIJEĆE	HRVATSKO NACIONALNO VIJEĆE
1.4.2. Organizovanje predavanja povodom 1100 obljetnice Hrvatskoga kraljevstva.	Realizovana su najmanje 2 predavanja kao i učešće na ovoj manifestaciji.	Nosilac: HRVATSKO NACIONALNO VIJEĆE	III kvartal 2026.godine	IV kvartal 2027. godine	Planirani budžet: UKUPNO: 8.000 HRVATSKO NACIONALNO VIJEĆE	HRVATSKO NACIONALNO VIJEĆE

1.4.3. Organizovanje edukativnih radionica na teme o diskriminaciji, kulturnom nasleđu i književnoj večeri.	Realizovane su najmanje 4 radionice sa ciljem edukacije o kulturnom i materijalnom nasleđu Muslimana u Crnoj Gori.	Nosilac: SAVJET MUSLIMANA CRNE GORE	IV kvartal 2026.godine	IV kvartal 2027. godine	Planirani budžet: UKUPNO: 6.000 SAVJET MUSLIMANA CRNE GORE	SAVJET MUSLIMANA CRNE GORE
1.4.4. Organizovanje štampanja zbornika radova sa međunarodnog naučnog simpozijuma „Vijek i po Avda Međedovića“.	Realizovano štampanje zbornika.	Nosilac: BOŠNJAČKO VIJEĆE U CRNOJ GORI	II kvartal 2026.godine	IV kvartal 2027. godine	Planirani budžet: UKUPNO: 4.000 BOŠNJAČKO VIJEĆE U CRNOJ GORI	BOŠNJAČKO VIJEĆE U CRNOJ GORI
1.4.5. Organizovanje izdavačke djelatnosti i medijske prezentacije, otpremanje kulturnog centra.	Objavljeno 6 izdavačkih djelatnosti i medijske prezentacije kulturnog centra.	Nosilac: SAVJET MUSLIMANA U CRNOJ GORI	II kvartal 2026. godine	IV kvartal 2027. godine	Planirani budžet: UKUPNO: 7.000 SAVJET MUSLIMANA U CRNOJ GORI	SAVJET MUSLIMANA U CRNOJ GORI
1.4.6. Izrada Elaborata za izradu Leksikona Bošnjaka.	Izrađen Elaborat za izradu Leksikona Bošnjaka.	Nosilac: BOŠNJAČKO VIJEĆE U CRNOJ GORI	II kvartal 2026. godine	IV kvartal 2027. godine	Planiran budžet: UKUPNO: 5.000 BOŠNJAČKO VIJEĆE U CRNOJ GORI	BOŠNJAČKO VIJEĆE U CRNOJ GORI
1.4.7. Organizovanje kampanje povodom obilježavanja dana sjećanja na žrtve Holokausta.	Realizovana najmanje 1 kampanja povodom sjećanja na žrtve Holokausta.	Nosilac: ROMSKI SAVJET U CRNOJ GORI	II kvartal 2026. godine	IV kvartal 2027. godine	Planiran budžet: UKUPNO: 2.000 ROMSKI SAVJET U CRNOJ GORI	ROMSKI SAVJET U CRNOJ GORI

1.4.8. Organizovanje izdavanja i promocija knjige Monografija Husein – pašine džamije autora poč. Vitomira Srbljanovića.	Realizovana najmanje 1 promocija knjige Monografija Husein – pašine džamije autora poč. Vitomira Srbljanovića.	Nosilac: OPŠTINA PLJEVLJA	II kvartal 2026. godine	IV kvartal 2027. godine	Planirani budžet: UKUPNO: 2.000 OPŠTINA PLJEVLJA	OPŠTINA PLJEVLJA
1.4.9. Organizovanje multikulturalne manifestacije.	Realizovana najmanje 1 multikulturalna manifestacija sa najmanje 15 učesnika/ca.	Nosilac: OPŠTINA KOTOR	II kvartal 2026. godine	IV kvartal 2026. godine	Planirani budžet: UKUPNO: 2.800 OPŠTINA KOTOR	OPŠTINA KOTOR
1.4.10. Organizovanje izložbe o tradiciji manjinskog naroda.	Organizovana 1 izložba o tradiciji manjinskog naroda.	Nosilac: Opština KOTOR	II kvartal 2026. godine	IV kvartal 2026. godine	Planirani budžet: UKUPNO: 800 OPŠTINA KOTOR	OPŠTINA KOTOR
1.4.11. Organizovanje radionica o tradiciji i jeziku manjinskog naroda.	Realizovano najmanje 2 radionice sa najmanje 15 učesnika/ca.	Nosilac: OPŠTINA KOTOR	II kvartal 2026. godine	IV kvartal 2026. godine	Planirani budžet: UKUPNO: 800 OPŠTINA KOTOR	OPŠTINA KOTOR
1.4.12. Obilježavanje značajnih datuma za nacionalne Muslimane u Crnoj Gori.	Obilježeno najmanje 4 značajna datuma za nacionalne Muslimane u Crnoj Gori.	Nosilac: SAVJET MUSLIMANA CRNE GORE	II kvartal 2026. godine	IV kvartal 2027. godine	Planirani budžet: UKUPNO: 500 SAVJET MUSLIMANA CG	SAVJET MUSLIMANA CRNE GORE
1.4.13. Održavanje institucionalne saradnje u manjinskoj kulturi kroz resorno ministarstvo, NVO sektorom, Cekumom i ostalim savjetima.	Realizovana institucionalna saradnja sa drugim institucijama/savjetima/nvo kroz najmanje 5 realizovanih aktivnosti.	Nosilac: SAVJET MUSLIMANA CRNE GORE	II kvartal 2026. godine	IV kvartal 2027. godine	Planirani budžet: UKUPNO: 7.000 SAVJET MUSLIMANA CRNE GORE	SAVJET MUSLIMANA CRNE GORE
1.4.14. Organizovanje učešća na manifestaciji Tjedan Hrvata izvan	Održana 1 manifestacija u Zagrebu.	Nosilac: HRVATSKO NACIONALNO	II kvartal 2026. godine	IV kvartal 2027. godine	Planirani budžet UKUPNO: 8.000	HRVATSKO NACIONALNO VIJEĆE

RH.		VIJEĆE CRNE GORE			HRVATSKO NACIONALNO VIJEĆE	
1.4.15. Organizovanje izložbe o tradiciji manjinskog naroda.	Održana 1 izložba o tradiciji hrvatskog manjinskog naroda.	Nosilac: HRVATSKO NACIONALNO VIJEĆE CRNE GORE Partner: KULTURNI CENTAR KOTOR	II kvartal 2026. godine	IV kvartal 2026. godine	Planirani budžet UKUPNO: 2.000 HRVATSKO NACIONALNO VIJEĆE	HRVATSKO NACIONALNO VIJEĆE
1.4.16. Organizovan naučni simpozijum u saradnji sa Albanskim nacionalnim savjetom, na temu zločina iz aprila 1945. godine koji su u Baru počinile jedinice Jugoslovenske armije (NOVJ) na štetu Bošnjaka i Albanaca.	Realizovan 1 naučni simpozijum na temu zločina iz aprila 1945. godine, koji su u Baru počinile jedinice Jugoslovenske armije (NOVJ) na štetu Bošnjaka i Albanaca.	Nosilac: BOŠNJAČKO VIJEĆE U CRNOJ GORI Partneri: ALBANSKI NACIONALNI SAVJET	II kvartal 2026. godine	IV kvartal 2027. godine	Planirani budžet UKUPNO: 3.800 BOŠNJAČKO VIJEĆE U CRNOJ GORI	BOŠNJAČKO VIJEĆE U CRNOJ GORI

OBLAST POLITIČKA PARTICIPACIJA

Politička participacija je osnovni element demokratskog društva, a autentično predstavljanje i učešće manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica ključni su za inkluzivnu političku kulturu Crne Gore.

STRATEŠKI CILJ 4:

Obezbijeđeno autentično političko predstavljanje i participacija pripadnika/ca manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u političkom životu Crne Gore.

Operativni cilj 1.4	Manjinski narodi i druge manjinske nacionalne zajednice su osnažene za učešće u političkom životu Crne Gore kroz dalji razvoj referentnog normativnog okvira i putem edukacija pripadnika/ca manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica.			
Indikator učinka	Početna vrijednost – 2025.g	Prelazna vrijednost – 2026.g	Prelazna vrijednost – 2027.g	Ciljna vrijednost - 2028.g
Broj pripadnika/ca manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica koji učestvuju u programima edukacije i osnaživnje za političku participaciju.	<p>Realizovana najmanje 2 događaja/programa edukacije.</p> <p>Učešće najmanje 35 pripadnika/ca manjinskih zajednica</p>	<p>Povećan broj učesnika/ca za najmanje 15% u odnosu na 2025. godinu. Realizovana najmanje 4 događaja/programa edukacije.</p> <p>Učešće najmanje 50 pripadnika/ca manjinskih zajednica.</p>	<p>Povećan broj učesnika/ca za najmanje 25% u odnosu na 2025. godinu.</p> <p>Realizovano najmanje 6 događaja/programa edukacije i javnih debata.</p> <p>Učešće najmanje 80 pripadnika/ca manjinskih zajednica.</p>	<p>Povećan broj učesnika/ca za najmanje 35% u odnosu na 2025. godinu.</p> <p>Realizovano najmanje 8 aktivnosti osnaživanja političke participacije.</p> <p>Učešće najmanje 100 pripadnika/ca manjinskih zajednica u edukacijama, debatama i konsultativnim procesima.</p>
Broj izabranih predstavnika/ca manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u organima lokalne samouprave i Skupštini Crne Gore.	Održan postojeći nivo političke zastupljenosti manjinskih zajednica u Skupštini Crne Gore i lokalnim samoupravama.	<p>Unaprijeđeno učešće predstavnika/ca manjinskih zajednica kroz konsultativne procese i javne debate.</p> <p>Povećana vidljivost političke participacije manjinskih zajednica za najmanje 10%.</p>	<p>Povećana uključenost predstavnika/ca manjinskih zajednica u aktivnosti političkog osnaživanja za najmanje 20%.</p> <p>Realizovana najmanje 3 konsultativna događaja sa predstavnicima/cama institucija i manjinskih zajednica.</p>	<p>Ojačana politička participacija i institucionalna vidljivost manjinskih zajednica kroz kontinuirano učešće u procesima donošenja odluka na lokalnom i nacionalnom nivou.</p> <p>Povećana uključenost predstavnika/ca manjinskih zajednica u konsultativne i participativne mehanizme za najmanje 30% u odnosu na 2025. godinu.</p>

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja	Indikator rezultata i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	Datum početka	Planirani datum završetka	Sredstva planirana	Izvor finansiranja
5.1.1. Organizacija okruglog stola Jačanje međuinstitucionalne koordinacije u oblasti manjinske politike.	Održan okrugli sto sa najmanje 15 učesnika/ca.	Nosilac: MLJMP	II kvartal 2026. godine	IV kvartal 2026. godine	Planirani budžet: UKUPNO: 2.000 MLJMP	MLJMP
5.1.2. Organizovana Javna debata sa obukom za mlade lidere/ke.	Organizovan 1 događaj sa 15 učesnika/ca.	Nosilac: OPŠTINA KOTOR	II kvartal 2026. godine	IV kvartal 2026. godine	Planirani budžet: UKUPNO: 1.200 OPŠTINA KOTOR	OPŠTINA KOTOR
5.1.3. Realizacija programa za osnaživanje mladih Roma/kinja i Egipćana/ki za političko učešće i liderstvo.	Sproveden najmanje 1 ciklus uz učešće minimum 20 mladih Roma/kinja i Egipćana/ki.	Nosilac: ROMSKI SAVJET U CRNOJ GORI Partner: MLJMP	II kvartal 2026. godine	IV kvartal 2027. godine	Planirani budžet: UKUPNO: 4.000 ROMSKI SAVJET U CRNOJ GORI	ROMSKI SAVJET U CRNOJ GORI
5.1.4. Organizovanje okruglog stola na temu političke participacije Muslimanskog naroda u Crnoj Gori, uz javne preporuke i predloge afirmativnih mjera.	Održan najmanje 1 okrugli sto na temu političke participacije Muslimanskog naroda sa najmanje 15 učesnika/ca.	Nosilac: SAVJET MUSLIMANA CRNE GORE	II kvartal 2026. godine	IV kvartal 2027. godine	Planirani budžet: UKUPNO: 2.000	SAVJET MUSLIMANA CRNE GORE

					SAVJET MUSLIMANA CRNE GORE	
5.1.5. Učešće predstavnika/ca savjeta na okruglim stolovima radi jačanja mreža, razmjene dobrih praksi i zastupanja interesa zajednice. (OSCE i druge međunarodne organizacije, nacionalni savjeti).	Održano najmanje 2 događaja godišnje.	Nosilac: SAVJET MUSLIMANA CRNE GORE	II kvartal 2026. godine	IV kvartal 2027. godine	Planirani budžet: UKUPNO: 2.000	SAVJET MUSLIMANA CRNE GORE
5.1.6. Sprovedenje godišnjeg istraživanja o etničkoj distanci u Crnoj Gori.	Sprovedeno 1 godišnje istraživanje.	Nosilac: MLJMP Direktorat za interkulturalizam Partner: FOND ZA ZAŠTITU I OSTVARIVANJE MANJINSKIH PRAVA.	II kvartal 2026. godine	IV kvartal 2026. godine	Planirani budžet: Redovna budžetska sredstva	MLJMP FOND
5.1.7. Obezbijediti finasijsku podršku aktivnostima značajnim za očuvanje i razvoj nacionalnih, odnosno etničkih posebnosti manjinskih nacionalnih zajednica i njihovih pripadnika/ca u oblasti nacionalnog, kulturnog, jezičkog i vjerskog identiteta.	Finasijski podržano najmanje 190 projekata nevladinih organizacija, pravnih i fizičkih lica u 2026. godini. Finasijski podržano najmanje 190 projekata nevladinih organizacija, pravnih i fizičkih lica u 2027. godini.	Nosilac: FOND ZA ZAŠTITU I OSTVARIVANJE MANJINSKIH PRAVA	I kvartal 2026. godine	I kvartal 2027. godine	Planirani budžet: Budžet Crne Gore	FOND
5.1.8. Organizovanje okruglog stola Uključivanje mladih iz manjinskih zajednica u političke procese.	Organizovan 1 okrugli sto sa minimum 15 učesnika/ca.	Nosilac: MLJMP	II kvartal 2027. godine	IV kvartal 2027. godine	Planirani budžet: UKUPNO: 2.500	MLJMP

OBLAST MEDIJI I MEDIJSKO PREDSTAVLJANJE

Mediji imaju ključnu ulogu u oblikovanju javnog mnjenja i percepcije različitih etničkih grupa. Kroz aktivnosti u oblasti medija, težimo jačanju kulturnog identiteta manjinskih naroda i promociji među-etničke tolerancije u Crnoj Gori.

STRATEŠKI CILJ 5	Jačanja kulturnog identiteta manjinskih naroda, kao i jačanje među-etničke tolerancije posredstvom medijskog predstavljanja manjinskih naroda i ostalih manjinskih zajednica u medijskom prostoru.			
Operativni cilj 1.5	Kreiranje medijskih sadržaja koji se tiču afirmacije kulturnih identiteta manjina kao i uspostavljanja međuetničke tolerancije kako na tradicionalnim medijima, tako i na digitalnom medijskom prostoru.			
Indikator učinka	Početna vrijednost – 2025.g	Prelazna vrijednost – 2026.g	Prelazna vrijednost – 2027.g	Ciljna vrijednost - 2028.g
Jačanje kulturnog identiteta manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica posredstvom medijskog predstavljanja.	5 medija emituje/programski objavljuje sadržaje posvećene afirmaciji kulturnog identiteta manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica.	7 medija emituje/programski objavljuje sadržaje posvećene afirmaciji kulturnog identiteta manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica, uz povećanje medijske vidljivosti za najmanje 5%.	8 medija emituje/programski objavljuje sadržaje posvećene afirmaciji kulturnog identiteta manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica, uz povećanje medijske vidljivosti za najmanje 10%.	Najmanje 9 medija kontinuirano emituje/programski objavljuje sadržaje posvećene afirmaciji kulturnog identiteta manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica, uz povećanje

				medijske vidljivosti za najmanje 15 % u odnosu na 2025. godinu
Predstavljanje istorije, kulture, tradicije i međuetničke tolerancie i međuetničke saradnje, kao i zastupljenost manjina u društvu putem medijskog predstavljanja.	15 emisija/priloga godišnje posvećenih istoriji, kulturi, tradiciji i međuetničkoj toleranciji manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica.	17 emisija/priloga godišnje, uz povećanje zastupljenosti tema interkulturalnosti i međuetničke saradnje za najmanje 10%.	20 emisija/priloga godišnje, uz povećanje zastupljenosti manjinskih tema i interkulturalnog dijaloga za najmanje 15%.	Najmanje 23 emisija/priloga godišnje posvećenih istoriji, kulturi, tradiciji i međuetničkoj toleranciji, uz povećanje medijske zastupljenosti manjinskih tema za najmanje 20% u odnosu na 2025. godinu.

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog Cilja	Indikator rezultata i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	Datum početka	Planirani datum završetka	Sredstva planirana	Izvor finansiranja
6.1.1. Emitovati četiri tematske emisije na nacionalnom servisu sa četiri različite teme: kultura, istorija, međuetnička tolerancija i međuetnička saradnja.	Emitovane najmanje 4 tematske emisije. (ukupno osam u dvogodišnjem periodu)	Nosilac: RTCG Partner: MLJMP	II kvartal 2026. godine	IV kvartal 2027. godine	Planirani budžet: UKUPNO: 55.000 RTCG	RTCG
6.1.2. Organizacija okruglog stola sa temom mehanizama prijavljivanja i sankcionisanja govora mržnje.	Održan okrugli sto sa najmanje 15 učesnika/ca.	Nosilac: MLJMP	I kvartal 2027. godine	IV kvartal 2027.	Planirani budžet: UKUPNO: 2.500 MLJMP	MLJMP

				godine		
6.1.3. Organizovanje izdavačke djelatnosti u oblastima jezika, kulture i identiteta Roma/kinja.	Objavljeno najmanje 2 publikacije godišnje. (časopisi, brošure, i tematske publikacije)	Nosilac: ROMSKI SAVJET CRNE GORE Partner: MLJMP	IV kvartal 2026. godine	IV kvartal 2027. godine	Planirani budžet: UKUPNO: 20.000 Dodatnih 4.000 u okviru aktivnosti savjeta	ROMSKI SAVJET CRNE GORE MLJMP
6.1.4. Puštanje medijskih priloga o manjinama u novim radio emisijama.	Pušteno namjanje 10 priloga o manjinama.	Nosilac: OPŠTINA KOTOR Partneri: LOKALNI MEDIJI	I kvartal 2026. godine	IV kvartal 2026. godine	Planirani budžet: UKUPNO: 3.000 OPŠTINA KOTOR	OPŠTINA KOTOR
6.1.5. Organizovanje kampanje tolerancije.	Organizovana najmanje 1 kampanja.	Nosilac: OPŠTINA KOTOR Partneri: MEDIJI	II kvartal 2026. godine	IV kvartal 2026. godine	Planirani budžet: UKUPNO: 800 OPŠTINA KOTOR	OPŠTINA KOTOR
6.1.6. Organizovanje obuke novinara/ki.	Organizovana najmanje 1 obuka sa najmanje 5 novinara/ki.	Nosilac: OPŠTINA KOTOR Partneri: MEDIJSKE KUĆE	II kvartal 2026. godine	IV kvartal 2026. godine	Planirani budžet: UKUPNO: 800 OPŠTINA KOTOR	OPŠTINA KOTOR
6.1.7. Predstavljanje aktivnosti na društvenim mrežama.	Objavljeno najmanje 30 medijskih sadržaja i promotivnih aktivnosti, uz plaćenu promociju vidljivosti publike.	Nosilac: SAVJET MUSLIMANA CRNE GORE	II kvartal 2026. godine	IV kvartal 2027. godine	Planirani budžet: UKUPNO: 2.000 SAVJET MUSLIMANA CRNE GORE	SAVJET MUSLIMANA CRNE GORE

6.1.8. Ažuriranje sajta Savjeta Muslimana Crne Gore.	Redovno ažuriranje sajta savjeta na mjesečnom nivou najmanje 10 puta https://savjetmuslimanacg.me/ .	Nosilac: SAVJET MUSIMANA CRNE GORE	II kvartal 2026. godine	IV kvartal 2027. godine	Planirani budžet: UKUPNO: 2.400 SAVJET MUSLIMANA CRNE GORE	SAVJET MUSLIMANA CRNE GORE
6.1.9. Objavljivanje publikacija i promo materijala od značaja za rad savjeta MNCG.	Objavljeno najmanje 8 publikacija i promotivnih sadržaja.	Nosilac: SAVJET MUSLIMANA CRNE GORE	II kvartal 2026. godine	IV kvartal 2027. godine	Planirani budžet: UKUPNO: 5.500 SAVJET MUSLIMANA CRNE GORE	SAVJET MUSLIMANA CRNE GORE
6.1.10. Snimanje priloga, intervjua, emisija, dokumentaraca, izdavanje monografija vezano za tradiciju, povijest i kulturu Hrvatskoga naroda u Crnoj Gori.	Snimljeno je najmanje 5 intervjua.	Nosilac: HRVATSKO VIJEĆE U CRNOJ GORI	II kvartal 2026. godine	IV kvartal 2027. godine	Planirani budžet: Nijesu potrebna budžetska sredstva.	HRVATSKO VIJEĆE U CRNOJ GORI
6.1.11. Učešće u podkastu „Ključne riječi“ na temu: Interkulturalni dijalog u Crnoj Gori.	Održan najmanje 1 podkast putem medijskih kanala UCG.	Nosilac: UCG	II kvartal 2026. godine	IV kvartal 2026. godine	Planirani budžet: UKUPNO: 500 UCG	UNIVERZITET CRNE GORE
6.1.12. Organizovati okrugli sto Digitalna inkluzija i dostupnost informacija na manjinskim jezicima.	Organizovan najmanje 1 okrugli sto sa najmanje 15 učesnika/ca.	Nosilac: MLJMP	II kvartal 2026. godine	IV kvartal 2026. godine	Planirani budžet: UKUPNO: 2.000 MLJMP	MLJMP

Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava

Izveštaj o realizaciji Akcionog plana za 2025. godinu Strategije manjinske politike
2024-2028. godina¹

Maj, 2026. godine

¹ Izrazi koji se koriste u muškom rodu obuhvataju izraze u ženskom rodu

SADRŽAJ

I UVODNI REZIME.....	3
II STEPEN REALIZACIJE.....	5
III KLJUČNA POSTIGNUĆA.....	8
V TABELE IZVJEŠTAVANJA PO OBLASTIMA.....	14
VI PREPORUKE.....	78

UVOD

Izveštaj o realizaciji Akcionog plana za sprovođenje Strategije manjinske politike 2024–2028 za 2025. godinu pripremljen je u skladu sa metodologijom izvještavanja o realizaciji strateških dokumenata Vlade Crne Gore i zasniva se na podacima dostavljenim od strane nadležnih institucija, organa državne uprave, lokalnih samouprava, javnih ustanova i drugih nosilaca aktivnosti.

Akcioni plan za 2025. godinu definisao je mjere i aktivnosti usmjerene na unapređenje položaja manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u oblastima obrazovanja, zapošljavanja, kulture i identiteta, političke participacije, kao i medija i medijskog predstavljanja. Realizacija aktivnosti bila je usmjerena na jačanje interkulturalizma, unapređenje institucionalne zaštite manjinskih prava, promociju tolerancije i smanjenje etničke distance, uz primjenu principa jednakosti i nediskriminacije.

Analiza realizacije pokazuje da je u izvještajnom periodu ostvaren visok nivo implementacije planiranih aktivnosti. Od ukupno 38 aktivnosti predviđenih Akcionim planom, u potpunosti je realizovano 29 aktivnosti (76,3%), djelimično je realizovano 5 aktivnosti (13,2%), dok 4 aktivnosti (10,5%) nijesu realizovane u planiranom roku. Ukupan stepen realizacije realizovanih i djelimično realizovanih aktivnosti iznosi 89,5%, što potvrđuje kontinuitet sprovođenja strateških mjera i stabilan nivo institucionalne posvećenosti ostvarivanju ciljeva Strategije manjinske politike.

U izvještajnom periodu realizovan je značajan broj aktivnosti usmjerenih na jačanje kapaciteta obrazovnih institucija, promociju manjinskih jezika i kulturnog identiteta, unapređenje društveno-ekonomske integracije manjinskih zajednica, kao i podizanje nivoa informisanosti i participacije manjinskih naroda u javnom životu. Poseban doprinos realizaciji aktivnosti ostvaren je kroz saradnju sa lokalnim samoupravama, nacionalnim savjetima manjinskih naroda, akademskom zajednicom i organizacijama civilnog društva.

Iako pojedine aktivnosti nijesu realizovane u punom obimu ili u planiranom roku, analiza pokazuje da su u najvećem broju slučajeva sprovedene pripremne aktivnosti i stvoreni preduslovi za nastavak njihove realizacije u narednom periodu. Izazovi u sprovođenju odnosili su se prvenstveno na potrebu dodatne međuinstitucionalne koordinacije, organizacione i administrativne procedure, kao i ograničene operativne kapacitete pojedinih nosilaca/nositeljki aktivnosti na lokalnom nivou.

Ukupni rezultati realizacije Akcionog plana potvrđuju da je u izvještajnom periodu nastavljen kontinuitet sprovođenja javnih politika u oblasti zaštite i unapređenja prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica, uz dalje jačanje institucionalnog i međusektorskog pristupa u ostvarivanju strateških ciljeva definisanih Strategijom manjinske politike 2024–2028.

Usklađenost Strategije sa krovnim i sektorskim strateškim dokumentima

Strategija manjinske politike Vlade Crne Gore je pažljivo usklađena sa međunarodnim standardima i dokumentima koji regulišu prava manjina. U skladu sa obavezama preuzetim kroz ratifikaciju različitih međunarodnih ugovora i konvencija, ovaj akcioni plan reflektuje najbolje prakse i smjernice predviđene sledećim ključnim dokumentima:

- ✚ Evropska Konvencija o ljudskim pravima i osnovnim slobodama (EKLJP);
- ✚ UN Konvencija o eliminaciji svih oblika rasne diskriminacije (CERD);
- ✚ Rezolucija UN o pravima manjina (A/RES/47/135);
- ✚ UN Deklaracija o pravima pripadnika/ca nacionalnih ili etničkih, vjerskih i jezičkih manjina (A/RES/47/135);
- ✚ Evropska Povelja o regionalnim jezicima ili manjinskim jezicima (ECLRM);
- ✚ Okvirna Konvencija o zaštiti nacionalnih manjina (FCPNM);
- ✚ Savjetodavna komisija o etničkim pitanjima UN-a: toleranciju i razumijevanje.

Institucionalni okvir u Crnoj Gori

U zakonodavnom okviru Crne Gore, postoji niz zakona koji se direktno odnose na zaštitu prava manjinskih zajednica. Ključni zakoni u ovoj oblasti uključuju:

- ✚ Zakon o manjinskim pravima i slobodama – uređuje prava i slobode manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica, mehanizme njihove zaštite, pravo na očuvanje identiteta, kulture, jezika, informisanja i učešća u javnom životu, kao i službenu upotrebu jezika i pisma manjina.
- ✚ Zakon o zabrani diskriminacije – uređuje zabranu svih oblika diskriminacije, uključujući diskriminaciju po osnovu nacionalne, etničke i vjerske pripadnosti, te propisuje mehanizme zaštite i nadležnosti institucija.
- ✚ Zakon o službenoj upotrebi jezika i pisma – uređuje način ostvarivanja prava na službenu upotrebu jezika i pisma u organima državne uprave, organima lokalne samouprave, javnim ustanovama i drugim subjektima koji vrše javna ovlašćenja, uključujući upotrebu jezika manjinskih naroda u skladu sa Ustavom i zakonom.
- ✚ Opšti Zakon o obrazovanju i vaspitanju- uređuje se organizacija i uslovi za obavljanje obrazovnog i vaspitnog rada u oblastima: predškolskog vaspitanja i obrazovanja, osnovnog obrazovanja i vaspitanja, srednjeg opšteg obrazovanja, stručnog obrazovanja, vaspitanja i obrazovanje lica sa posebnim potrebama i obrazovanje odraslih.
- ✚ Zakon o kulturi – uređuje ostvarivanje javnog interesa u oblasti kulture, podršku kulturnom stvaralaštvu, očuvanje kulturnog nasljeđa i afirmaciju kulturnog identiteta, uključujući kulturnu baštinu manjinskih zajednica.

Oblasti u Akcionom planu za 2025 godinu -Strategije manjinske politike 2024-2028.godine

Oblasti koje su obuhvaćene:

Obrazovanje: Cilj je unaprijeđenje poštovanja multikulturalnosti i multietničnosti u obrazovnom sistemu Crne Gore kroz jačanje kapaciteta obrazovnih ustanova i primjenu principa afirmativne akcije. Kumulativni efekat je stvaranje inkluzivnog obrazovnog okruženja koje podstiče razumijevanje i poštovanje različitosti među učenicima/cama i nastavnicima.

Zapošljavanje: Osnovni cilj je osnaživanje društveno-ekonomske integracije manjinskih zajednica kroz implementaciju postojećih normativnih rešenja i instrumenata zapošljavanja. Kroz ove aktivnosti, očekuje se povećanje zastupljenosti manjinskih grupa u radnoj snazi i stvaranje jednakih prilika za sve građane Crne Gore na tržištu rada.

Kultura i identitet: Fokus je na očuvanju kulturno-istorijske baštine manjinskih naroda i drugih manjinskih zajednica kao važnog segmenta ukupnog kulturno-istorijskog nasleđa Crne Gore. Kroz aktivnosti u ovoj oblasti, očekuje se jačanje osećaja pripadnosti, afirmacija identiteta i promocija kulturnih vrijednosti manjinskih grupa.

Politička participacija: Cilj je obezbijedenje autentičnog političkog predstavljanja i participacije manjinskih naroda i drugih manjinskih zajednica u političkom životu Crne Gore. Očekuje se aktivno učešće manjinskih grupa u političkom procesu, što će doprinijeti demokratskoj inkluziji i reprezentativnosti političkih institucija.

Mediji i medijsko predstavljanje: Glavni cilj je jačanje kulturnog identiteta manjinskih naroda i promocija međuetničke tolerancije putem medijskog predstavljanja. Kroz ove aktivnosti, očekuje se kreiranje medijskog prostora koji podstiče razumijevanje, poštovanje i inkluziju različitih etničkih grupa u crnogorskom društvu.

II STEPEN REALIZACIJE

Akcioni plan Strategije manjinske politike 2024 - 2028 sadrži definisane relevantne aktivnosti, indikatore rezultata, nadležne institucije, predviđene rokove za realizaciju aktivnosti, kao i finansijsku konstrukciju za realizaciju strateškog dokumenta.

Realizacija Akcionog plana za 2025. godinu finansirana je iz budžeta Crne Gore.

Ukupno planirana sredstva za realizaciju aktivnosti u Akcionom planu za 2025. godinu iznosila su **229.600 eura**.

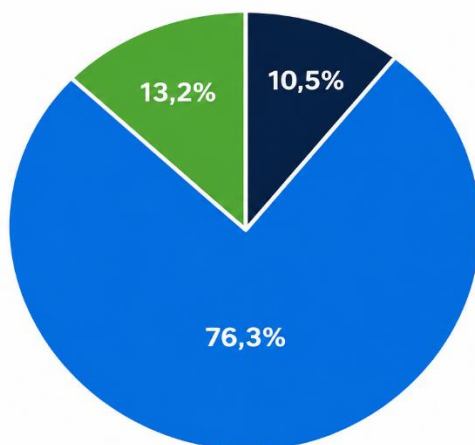
Ukupno realizovana sredstva u toku 2025. godine iznosila su **130,402.10 eura**.

Tako da je od planiranih 38 aktivnosti 29 aktivnosti je u cjelosti realizovano, 5 su djelimično realizovane, dok je 4 aktivnosti ostale nerealizovano.

Grafički prikaz realizacije aktivnosti iz Akcionog plana pokazuje visok nivo implementacije planiranih mjera u izvještajnom periodu. **Od ukupno 38 planiranih aktivnosti, realizovana je 29 aktivnost, što predstavlja 76,3 ukupne realizacije. Djelimično su realizovane 5 aktivnosti (13,2%), dok su 4 aktivnosti (10,5%) ostale nerealizovane.** Ovi podaci ukazuju na kontinuiran i sistemski pristup sprovođenju planiranih mjera, uz određene izazove u realizaciji manjeg broja aktivnosti, koji su uglavnom uslovljeni objektivnim okolnostima (kašnjenje u procedurama, zavisnost od drugih institucija, budžetska dinamika ili potreba za dodatnom međuinstitucionalnom koordinacijom).

Ukupan **procenat realizovanih i djelimično realizovanih aktivnosti (89,5%)** potvrđuje da se Akcioni plan sprovodi u skladu sa utvrđenom dinamikom i prioritetima Strategije manjinske politike.

Dijagram 1:

■ Realizovane aktivnosti (76,3%) ■ Djelimično realizovane aktivnosti (13,2%) ■ Nerealizovane aktivnosti (10,5%)

Obrazloženje zašto se aktivnosti nijesu realizovale u roku:

Iako je Akcioni plan u cjelini realizovan na visokom nivou, dio aktivnosti nije sproveden u potpunosti ili u planiranom roku usljed kombinacije institucionalnih, organizacionih i finansijskih okolnosti koje su obilježile izvještajni period. Analiza realizacije pokazuje da su izazovi bili posebno izraženi kod aktivnosti koje su zahtijevale složeniju međuinstitucionalnu koordinaciju, uključivanje većeg broja partnera na lokalnom nivou, kao i dodatne administrativne i tehničke procedure za njihovu realizaciju.

Dio aktivnosti bio je uslovljen dinamikom obezbjeđivanja i korišćenja budžetskih sredstava, sprovođenjem procedura javnih nabavki, kao i raspoloživošću kadrovskih i organizacionih kapaciteta nosilaca i partnerskih institucija. Kod određenih aktivnosti evidentirano je odstupanje između planiranog i realizovanog obuhvata, naročito u dijelu teritorijalne pokrivenosti, broja realizovanih edukacija, radionica i uključenih ciljnih grupa, što je uticalo na njihovu djelimičnu realizaciju.

Takođe, pojedine aktivnosti zahtijevale su duži period pripreme i koordinacije, uključujući izradu sadržaja, angažovanje stručnih partnera, organizaciju događaja i usaglašavanje sa lokalnim institucijama i organizacijama civilnog društva. U određenim slučajevima, realizacija je zavisila i od spremnosti partnerskih institucija za pravovremeno uključivanje u planirane aktivnosti, što je dodatno uticalo na dinamiku sprovođenja.

Uprkos navedenim izazovima, za većinu djelimično realizovanih i nerealizovanih aktivnosti sprovedene su pripremne ili početne aktivnosti, čime su stvoreni preduslovi za nastavak njihove realizacije u narednom periodu. Ukupan stepen realizacije potvrđuje kontinuitet sprovođenja strateških mjera i postojanje institucionalne posvećenosti unapređenju manjinskih prava, uz potrebu daljeg jačanja koordinacionih mehanizama, planiranja i operativnih kapaciteta za efikasniju realizaciju aktivnosti u narednom akcionom periodu.

SARADNJA SA NVO SEKTOROM

Saradnja Direktorata za unapređenje i zaštitu prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica sa NVO sektorom u očuvanju i unapređenju prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica je na visokom nivou. Shodno Javnom konkursu pod nazivom „**Integracija sa identitetom**“, za finansiranje projekata/programa nevladinih organizacija u oblasti „Zaštita i promovisanje prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica“ Ministarstvo je opredjelilo 400 000 eura.²

SARADNJA SA NVO

NVO Savremene inicijative za bolje sutra je odobrenim projektom pod nazivom „Mladi za budućnost u kojoj različitosti povezuju, a ne dijele“ imala za cilj podsticanje mladih na sjeveru Crne Gore da kroz edukaciju, razgovore, razmjene iskustava interkulturalni dijalog i zajedničke aktivnosti razviju toleranciju, poštovanje i razumjevanje prema etničkim, kulturnim i vjerskim različitostima.

² Odluka o raspodjeli sredstava za finansiranje projekata NVO -Oblast Manjine 2025

NVO Regionalni centar za umjetnost, kulturu i medije- Elita plus je odobrenim projektom pod nazivom „Multikultura – bogastvo Crne Gore“ imala za cilj Zaštitu i promociju kulturnog nasleđa manjina imajući u vidu ugroženost od modernizacije i ekonomskog razvoja .

NVO mreža za evropske politike – Master je odobrenim projektom pod nazivom „ Sklad u različitosti – naša Crna Gora“ imala za cilj podizanje nivoa svijesti pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica kao i šire javnosti o njihovom pravnom statusu ,zajemčenim pravima i obavezama u cilju unaprijeđenja društvene integracije i međusobnog razumijevanja u Crnoj Gori.

NVO Asocijacija za međukulturno djelovanje je odobrenim projektom pod nazivom „ Glas komšije – podkast o nama“ imala za cilj unapređenje međusobnog razumijevanja ,tolerancije i interkulture povezanosti između Bošnjaka i Albanaca u Crnoj Gori kroz medijski prostor dijaloga.

NVO Građanski aktivizam je odobrenim projektom pod nazivom „Crna Gora – manjinskih naroda“ imala za cilj da da pozitivan uticaj na razvijanje svijesti o problemu nacionalne i vjerske diskriminacije kroz obuke službenika državne i lokalne samouprave o prepoznavanju šablona koji vode do diskriminatornih radnji na račun manjinskih naroda i podizanju njihove obučenosti da prepoznaju i spriječe pomenute radnje.

NVO Juventas je odobrenim projektom pod nazivom „Podrška učenju i očuvanju romskog jezika za bolju integraciju“ imala za cilj jačanje socijalne inkluzije RE populacije koja živi na Vrelima Ribničkim u Podgorici, kroz podršku obrazovanju i ostvarivanje Zakonom zagarantovanih prava.

NVO Novi horizont je odobrenim projektom pod nazivom „Mladi, identitet i pripadnost u procesu integracija“ imala za cilj podizanje svijesti pripadnika manjinskih naroda u Crnoj Gori o njihovim pravima i slobodama kao i povećanje informisanosti o načinima ostvarivanja i zaštite manjinskih prava.

NVO Centar kreativnih vještina je odobrenim projektom pod nazivom „ Prava manjina – temelj zajedničkog društva“ imala za cilj jačanje društvene kohezije i unaprijeđenje ostvarivanja i zaštite prava manjinskog naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori, s posebnim fokusom na sjeverne opštine- Berane, Petnjicu, Bijelo Polje, Rožaje, Plav i Gusinje.

NVO Centar za građansko obrazovanje (CGO) je odobrenim projektom pod nazivom „ Online zajedno, protiv mržnje za multikulturalnost“ imala za cilj da doprinese zaštiti pripadnika manje brojnih naroda od diskriminacije i govora mržnje naročito u digitalnom prostoru i promocija vrijednosti multukulturalnog suživota.

NVO Asocijacija za edukaciju i razvoj – AER je sa odobrenim projektom pod nazivom „ Saradnja za inkluzivno društvo“ imala za cilj zaštitu i promovisanje prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori kroz podizanje nivoa svijesti zaposlenih u državnoj upravi o uvažavanju šprava manjinskih naroda i promocija zapošljavanja pripadnika manjinskih nacionalnih i vjerskih zajednica kako bi se smanjila diskriminacija među njima.

NVO Potreba – need odobrenim projektom pod nazivom „ Moje ime, moj identitet: Vidljivost i prava Bošnjaka“ ima za cilj da doprinese jačanju vidljivosti, samosvijesti i prava bošnjačke zajednice kao manjinskog naroda u Crnoj Gori kroz edukativne i istraživačko-promotivne aktivnosti u cilju očuvanja identiteta, jezika, tradicije i smanjenja diskriminacije i etničke distance.

NVO Udruženje umjetnika i intelektualaca „ Art Club“ odobrenim projektom pod nazivom „ Naša kultura, naš identitet“ ima za cilj promovisanje albanske kulture i albanskog jezika u Crnoj Gori kao glavna sredstva očuvanja nacionalnog identiteta.

NVO Bjelopoljski demokratski centar odobrenim projektom pod nazivom „ Akcija za prava manjina - Zajedno do ravnopravnosti“ ima za cilj da unaprijedi prava manjinskih naroda u Bijelom Polju kroz jačanje njihove političke i društvene participacije, smanjenje etničke distance, povećanje međukulturalnog dijaloga i promovisanje ravnopravnosti i socijalne integracije.

NVO Građanska alijansa odobrenim projektom pod nazivom „Manjinska prava kroz objektiv mladih“ ima za cilj jačanje interkulturalnog dijaloga, promocija manjinskih prava i podsticanje tolerancije među mladima kroz savremene i kreativne forme izražavanja – fotografiju i dokumentarni video.

NVO Rubikon odobrenim projektom pod nazivom „Teatar identiteta“ ima za cilj smanjenje etničke distance među mladima iz različitih etničkih i kulturnih zajednica kroz unaprijeđenje međusobnog razumjevanja, poštovanja i dijaloga a kroz promociju vrijednosti tolerancije ,nediskriminacije i inkluzije u podsticanju socijalne kohezije i izgradnje društva zasnovanog na poštovanju ljudskih prava i različitosti.

NVO Novi poredak odobrenim projektom pod nazivom „Prema bogastvu različitosti kroz sport i edukaciju“ ima za cilj da edukuje srednjoškolce i građane u smislu upoznavanja sa implementacijom prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica i sprečavanje socijalne distance i diskriminacije prema njima.

NVO Centar za demokratiju i ljudska prava – CEDEM odobrenim projektom pod nazivom „ Niš, narodi identiteti tolerancija“ ima za cilj da doprinose stvaranju otvorenog, inkluzivnog i demokratskog društva u Crnoj Gori kroz smanjenje etničke distance, zaštitu i promociju prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica kroz analizu njihove zastupljenosti u zapošljavanju i ekonomskoj aktivnosti sa ciljem prepoznavanja prepreka, obrazaca isključenosti i definisanja preporuka za javne politike.

NVO Centar za monitoring i istraživanje – Cemi je odobrenim projektom pod nazivom „ Glas bez barijera do veće političke participacije manjina“ ima za cilj da doprinese uspostavljanju uslova za potpunu i djelotvornu ravnopravnost manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u odnosu na cjelokupno stanovništvo Crne Gore tako da njihov glas ravnopravno utiče na oblikovanje javnih politika i društveni razvoj.

NVO Bogatstvo različitosti manjinskih naroda odobrenim projektom pod nazivom, „ Dokumentarni film: Očuvanje tradicije: Kulturno naslijeđe Rožaja kroz staru arhitekturu i spomenike kulture“ ima za cilj da kroz umjetnički i istraživački pristup pruži sveobuhvatan uvid u bogato kulturno-istorijsko naslijeđe Rožaja sa posebnim osvrtom na objekte koji nose pečat identiteta istorijskog pamćenja i duhovnosti lokalne zajednice.

NVO Udruženje za odgovorni i održivi razvoj (UZOR) odobrenim projektom po nazivom „ U potpunosti mozaik – Osnaživanje kulturnog identiteta manjina“ ima za cilj unaprijeđenje zaštite i aktivna promocija kulturno-istorijske baštine manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica kao integralnog dijela crnogorskog kulturnog identiteta kroz multidisciplinarni pristup koji istovremeno jača društvenu koheziju i afirmiše kulturnu raznolikost kao zajedničko bogastvo.

NVO Sistem odobrenim projektom pod nazivom „Sistem jednakih-znanjem za prava manjina“ ima za cilj povećanje nivoa znanja i senzibiliteta državnih službenika, pravosudnih organa i zaposlenih u socijalnim službama o pravima manjinskih naroda, sa posebnim fokusom na žene žrtve nasilja, radi stvaranja inkluzivnog i pravednog sistema koji obezbjeđuje ravnopravnu zaštitu svih građana u Crnoj Gori.

III KLJUČNA POSTIGNUĆA

Osim prostog kvantitativnog i kvalitativnog pregleda realizovanih aktivnosti u Akcionom planu za 2025. godinu Strategije za manjinska politike 2024 – 2028, na osnovu Izveštaja Ministarstva ljudskih i manjinskih prava urađena je i analiza pregleda realizacije po institucijama i drugim relevantnim nosiocima aktivnosti.

Na osnovu gore pomenute analize dajemo kratak prikaz ključnih rezultata u realizaciji strategije po oblastima.

Obrazovanje: Strateški cilj u ovoj oblasti je podizanje kapaciteta obrazovnog sistema. Unaprijeđeno poštovanje principa multikulturalnosti i multietničnosti u obrazovnom sistemu Crne Gore u skladu sa međunarodnim i nacionalnim standardima, kroz dalje jačanje kapaciteta obrazovnih ustanova i primjene principa afirmativne akcije.³

- Ovaj strateški cilj bio je praćen operativnim aktivnostima usmjerenim na jačanje interkulturalnog obrazovanja, unapređenje znanja o manjinskim pravima i toleranciji, kao i razvoj inkluzivnog obrazovnog okruženja kroz edukaciju nastavnog i rukovodećeg kadra, učenika/ca i studenata/kinja, organizaciju seminara, radionica, naučnih skupova i okruglih stolova.

Realizovano, 81,82 % Djelimično realizovano, 18,18 % Nije Realizovano, 0%

U izvještajnom periodu realizovan je značajan broj aktivnosti usmjerenih na jačanje interkulturalnog obrazovanja, unapređenje znanja o ljudskim i manjinskim pravima, kao i promociju tolerancije, različitosti i inkluzivnog pristupa u obrazovnom sistemu. Aktivnosti su obuhvatile edukacije nastavnog i rukovodećeg kadra, organizaciju seminara, radionica, naučnih skupova i javnih događaja, sa posebnim fokusom na prevenciju diskriminacije, govora mržnje i jačanje interkulturalnog dijaloga među učenicima i studentima.

Analizom stepena realizacije operativnih aktivnosti utvrđeno je da je 81,82 % aktivnosti realizovano, dok je 18,18 % aktivnosti djelimično realizovano. Nije bilo nerealizovanih aktivnosti. Realizovane aktivnosti doprinijele su unapređenju znanja i kompetencija nastavnog i rukovodećeg kadra, jačanju svijesti učenika i studenata o značaju poštovanja različitosti, kao i razvoju interkulturalnog pristupa u obrazovanju. Poseban značaj aktivnosti ogleda se u jačanju institucionalne saradnje između obrazovnih ustanova, nadležnih organa, lokalnih samouprava i organizacija civilnog društva, čime je dodatno unaprijeđen multisektorski pristup zaštiti i promociji manjinskih prava. Iako većina aktivnosti bilježi visok stepen realizacije i pozitivan efekat na ciljne grupe, kod dijela aktivnosti planirani obim nije u potpunosti ostvaren, posebno u dijelu teritorijalne pokrivenosti, broja realizovanih edukacija i obuhvata učesnika. Navedeno ukazuje na potrebu daljeg kontinuiranog jačanja kapaciteta

³ Strateški i operativni ciljevi prikazani u Izveštaju preuzeti su i metodološki usklađeni sa ciljevima utvrđenim Strategijom manjinske politike 2024–2028 i Akcionim planom za 2025. godinu, radi obezbjeđivanja konzistentnosti praćenja i evaluacije stepena realizacije planiranih mjera i aktivnosti.

za planiranje i sprovođenje aktivnosti na lokalnom nivou, kako bi se obezbijedila održivost rezultata i širi obuhvat ciljnih grupa u narednom periodu.

Realizovane aktivnosti dale su značajan doprinos promociji tolerancije, smanjenju socijalne distance i jačanju kulture dijaloga i međusobnog razumijevanja među mladima, što predstavlja važan preduslov za razvoj inkluzivnog i interkulturalnog obrazovnog sistema.

Zapošljavanje:

- Strateški cilj u oblasti zapošljavanja bio je usmjeren na osnaživanje društveno-ekonomske integracije pripadnika/ca manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u crnogorskom društvu, kroz implementaciju postojećih normativnih rješenja i instrumenata, kao i unapređenje institucionalnih kapaciteta za primjenu principa jednakosti i nediskriminacije u oblasti rada i zapošljavanja.
- Ovaj strateški cilj praćen je realizacijom operativnih aktivnosti koje su se odnosile na jačanje kapaciteta institucija i stručnih službi, unapređenje znanja o zaštiti ljudskih i manjinskih prava, kao i pružanje podrške licima iz manjinskih zajednica u procesu uključivanja na tržište rada.

Realizovano, 50 % Djelimično realizovano 50 %, Nerealizovano 0 %

Tokom 2025. godine realizovan je značajan dio planiranih aktivnosti. U cilju jačanja institucionalnih kapaciteta, sprovedene su edukacije i radionice za službenike/ce državnih organa o prepoznavanju diskriminacije i izazovima manjinskih naroda, u koje je bilo uključeno više desetina učesnika/ca. Takođe, kroz programe Zavoda za zapošljavanje Crne Gore kontinuirano je pružana podrška licima iz manjinskih zajednica, uključujući njihovo uključivanje u programe osposobljavanja za rad kod poslodavca, kao i angažovanje romskih medijatora/ki u više opština radi informisanja korisnika i prevazilaženja barijera u pristupu zapošljavanju.

Djelimična realizacija zabilježena je kod aktivnosti koje se odnose na organizovanje edukacija o pozitivno-pravnim rješenjima u oblasti prava zaposlenih i upotrebe jezika i pisma manjina, u okviru kojih je održan seminar za sindikalne aktiviste sa ciljem jačanja kapaciteta za zaštitu ljudskih i manjinskih prava i unapređenje institucionalne jednakosti.

S druge strane, aktivnost koja se odnosi na organizovanje okruglog stola i sprovođenje longitudinalnog istraživanja o zastupljenosti pripadnika manjinskih naroda u oblasti zapošljavanja nije realizovana u izvještajnom periodu, te je njena realizacija planirana za naredni period.

Izazov u ovoj oblasti i dalje predstavlja nedovoljna zastupljenost pripadnika/ca manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica na tržištu rada, posebno na rukovodećim i kvalifikovanim radnim mjestima, kao i potreba za sistematičnijim praćenjem podataka o njihovoj zaposlenosti.

U narednom periodu potrebno je unaprijediti koordinaciju između nadležnih institucija, jačati ciljane programe obuka i zapošljavanja, te razviti mehanizme kontinuiranog praćenja i evaluacije mjera usmjerenih na ekonomsku integraciju manjinskih zajednica.

Kultura i identitet manjina:

- Strateški cilj u oblasti kulture bio je usmjeren na očuvanje, razvoj i promociju kulturnog identiteta manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori, kroz podršku izdavačkoj djelatnosti, promociju kulturnog nasljeđa, organizaciju kulturnih događaja i jačanje međuinstitucionalne i regionalne saradnje.

Realizovano 73,3 %, Nerealizovano 26,7 %, Djelimično realizovano 0%

Tokom 2025. godine realizovan je značajan broj aktivnosti koje su doprinijele afirmaciji kulturnog identiteta i vidljivosti manjinskih zajednica. Sprovedene su aktivnosti u oblasti izdavaštva i dokumentovanja kulturnog nasljeđa, uključujući izradu elaborata o kulturnom i materijalnom nasljeđu, objavljivanje i promociju monografija i tematskih publikacija, kao i organizaciju autorskih večeri i promocija književnih djela autora iz manjinskih zajednica. Takođe, nacionalni savjeti i druge institucije organizovali su obilježavanje značajnih datuma manjinskih naroda, čime je dodatno doprinijeto očuvanju tradicije, kulture i identiteta.

U izvještajnom periodu organizovani su i stručni i međunarodni događaji, uključujući regionalnu konferenciju i aktivnosti usmjerene na promociju međunarodnih standarda zaštite manjinskih prava, čime je unaprijeđena razmjena iskustava i saradnja sa relevantnim partnerima/partnerkama. Kod aktivnosti koje se odnose na pripremu elaborata bošnjačkih stvaralaca sprovedene su određene pripremne aktivnosti prikupljanja materijala, međutim aktivnost nije realizovana u izvještajnom periodu, te se njen nastavak planira u narednom periodu.

S druge strane, pojedine planirane aktivnosti u oblasti izdavaštva nijesu realizovane u izvještajnom periodu, te je njihovu realizaciju potrebno razmotriti i eventualno planirati u narednom akcionom periodu, uz usklađivanje sa prioritetima i raspoloživim resursima.

Pored aktivnosti predviđenih Akcionim planom za 2025. godinu, u izvještajnom periodu obezbijeđena je kontinuirana finansijska podrška projektima od značaja za očuvanje i razvoj nacionalnih, odnosno etničkih posebnosti manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica putem Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava.

Odlukom o raspodjeli sredstava Fonda, donesenom u oktobru 2025. godine, za finansijsku podršku 221 projektu nevladinih organizacija, pravnih i fizičkih lica opredijeljen je iznos od 1.690.000,00 eura. Raspodjela sredstava izvršena je u skladu sa članovima 36g i 36i Zakona o manjinskim pravima i slobodama, kojima je propisano da se Fond finansira iz budžeta Crne Gore u visini od najmanje 0,15% tekućeg budžeta, pri čemu se najmanje 70% tako opredijeljenih sredstava raspoređuje za finansiranje projekata.

Realizovani projekti obuhvatili su aktivnosti u oblasti kulture, očuvanja identiteta, izdavaštva, informisanja i promocije multikulturalnosti, čime je dat dodatni doprinos ostvarivanju strateških ciljeva definisanih Strategijom manjinske politike 2024–2028.

Rad Fonda predstavlja važan institucionalni mehanizam podrške afirmaciji identiteta i kulturne raznolikosti u Crnoj Gori, te komplementaran instrument sprovođenju aktivnosti predviđenih Akcionim planom.

Politička participacija manjina:

- Strateški cilj u ovoj oblasti bio je usmjeren na unapređenje političke participacije i aktivnog učešća pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u javnom i društvenom životu, kroz jačanje informisanosti, podsticanje dijaloga i razvoj mehanizama institucionalne podrške za njihovo uključivanje u procese donošenja odluka.

Realizovano 100%, Nerealizovano 0 %, Djelimično realizovano 0%

Tokom 2025. godine realizovane su aktivnosti usmjerene na jačanje svijesti o značaju participacije manjinskih zajednica, uključujući sprovođenje edukativnih kampanja, digitalnih sadržaja i javnih diskusija sa predstavnicima institucija, civilnog sektora i stručne javnosti. Poseban fokus bio je na informisanju i osnaživanju romske zajednice, kroz medijske i online formate koji su doprinijeli većoj vidljivosti tema političke participacije i društvene inkluzije.

U izvještajnom periodu organizovani su i tematski javni događaji i okrugli stolovi posvećeni pitanjima identiteta, društvene vidljivosti i učešća manjinskih zajednica u javnom i političkom životu. Takođe, aktivnosti na međunarodnom i regionalnom nivou, uključujući učešće u ministarskim sastancima i pripremu strateških dokumenata za unapređenje položaja Roma i Egipćana, doprinijele su jačanju institucionalnog okvira i regionalne saradnje u ovoj oblasti.

Realizovane aktivnosti ukazuju na kontinuitet u unapređenju participacije manjinskih zajednica, uz potrebu daljeg jačanja koordinacije institucija i razvoja održivih mehanizama za njihovo aktivno uključivanje u procese donošenja odluka.

Mediji i medijsko predstavljanje:

- Strateški cilj u ovoj oblasti bio je usmjeren na unapređenje informisanosti javnosti o pravima, kulturi i društvenom položaju manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica, kao i na jačanje njihove medijske vidljivosti i suzbijanje govora mržnje i diskriminacije u javnom i digitalnom prostoru.

Realizovano 100 %, Nerealizovano 0 %, Djelimično realizovano 0%

Tokom 2025. godine realizovane su brojne aktivnosti usmjerene na promociju manjinskih prava i podizanje svijesti o značaju interkulturalnog dijaloga i društvene inkluzije. Kroz produkciju podcast emisija i digitalnih sadržaja obrađene su teme političke participacije, obrazovanja, zapošljavanja, identiteta i društvene integracije manjinskih zajednica, uz učešće predstavnika/ca institucija, civilnog sektora i stručne javnosti. Objavljeni sadržaji distribuirani su putem društvenih mreža i online platformi, čime je ostvaren značajan domet i interakcija sa publikom.

Na nacionalnom javnom servisu realizovane su i tematske emisije posvećene kulturi, istoriji, identitetu i položaju manjinskih zajednica, uključujući sadržaje koji promovišu romski jezik, interkulturni dijalog i društvenu koheziju. Paralelno, sprovedene su aktivnosti usmjerene na suzbijanje govora mržnje na internetu, kroz digitalne kampanje, javne reakcije i diskusije sa relevantnim akterima/akterkama, kao i organizovanje stručnog okruglog stola o netoleranciji i govoru mržnje u digitalnom prostoru.

Realizovane aktivnosti doprinijele su većoj vidljivosti manjinskih tema u javnom prostoru, jačanju informisanosti građana i podsticanju tolerantnijeg i inkluzivnijeg društvenog okruženja.

Izveštaj je sačinjen na osnovu dostavljenih informacija nadležnih institucija i organizacija, u skladu sa metodologijom izvještavanja o realizaciji strateških dokumenata Vlade Crne Gore, uz objedinjavanje kvantitativnih i kvalitativnih podataka o realizaciji aktivnosti i utrošku finansijskih sredstava.

Tabela 2.: Planirana i utrošena finansijska sredstva

OBLAST	Planirana sredstva	Utrošena sredstva
Obrazovanje	56.500	23,672.60
Zapošljavanje	11.500	7.400
Kultura i identitet manjina	122.600	67.643
Politička participacija manjina	26.000	16.620
Mediji i medijsko predstavljanje	13.000	15.066,50
UKUPNO	229.600	130,402.10

Analiza finansijske realizacije po oblastima:

Ukupna realizacija budžetskih sredstava iznosi **130.402,10 €**, što predstavlja **56,8%** u odnosu na planiranih **229.600 €**.

U oblasti zapošljavanja realizovano je **64,3%** planiranih sredstava (7.400 € od 11.500 €), dok je u oblasti kulture i identiteta manjina realizacija iznosila **55,2%** (67.643 € od 122.600 €).

U oblasti političke participacije manjina realizovano je **63,9% sredstava** (16.620 € od 26.000 €), dok je najniži stepen realizacije zabilježen u oblasti obrazovanja, gdje je utrošeno 41,9% planiranih sredstava (23.672,60 € od 56.500 €).

Posebno je važno istaći da je u oblasti kulture i identiteta manjina, i pored umjerene realizacije od **55,2%**, riječ o finansijski najznačajnijoj oblasti koja obuhvata najveći dio ukupnog budžeta (122.600 €), te samim tim i najveći apsolutni iznos realizovanih sredstava (67.643 €). Ovo ukazuje da su ključne aktivnosti u ovoj oblasti u značajnoj mjeri sprovedene, iako dio planiranih sredstava nije realizovan u izvještajnom periodu.

U oblasti obrazovanja, gdje je realizacija iznosila **41,9%**, niži stepen utroška sredstava ne mora nužno ukazivati na nizak nivo realizacije aktivnosti, već je u velikoj mjeri uslovljen prirodom aktivnosti koje zahtijevaju duži period pripreme i realizacije, kao i njihovim preklapanjem sa akademskim i institucionalnim ciklusima. U tom smislu, dio planiranih aktivnosti i sredstava prenosi se na naredni period implementacije.

U pojedinim oblastima evidentirano je odstupanje između planiranih i realizovanih finansijskih sredstava, uključujući i slučajeve u kojima je utrošeni iznos bio viši od prvobitno planiranog. Navedena odstupanja rezultat su prilagođavanja dinamike i obima aktivnosti stvarnim potrebama realizacije u izvještajnom periodu, kao i dodatnog uključivanja partnerskih institucija, lokalnih samouprava i organizacija civilnog društva u sprovođenje aktivnosti.

U određenim slučajevima, pored nosilaca aktivnosti, dodatna finansijska sredstva obezbijedile su i partnerske institucije i organizacije kroz sopstvene budžete i raspoložive programske kapacitete, što je omogućilo realizaciju aktivnosti u većem obimu od prvobitno planiranog. Takav pristup doprinio je širem teritorijalnom obuhvatu, uključivanju većeg broja učesnika/ca i kvalitetnijoj realizaciji pojedinih aktivnosti, posebno u oblastima edukacije, kulture i promocije interkulturalizma. Povećani troškovi pojedinih aktivnosti odnosili su se prvenstveno na organizaciju dodatnih edukativnih sadržaja, logističku podršku, angažovanje stručnih saradnika/ca, realizaciju aktivnosti na više lokacija, kao i potrebu obezbjeđivanja adekvatnih uslova za sprovođenje aktivnosti u skladu sa planiranim ciljevima i ciljnim grupama.

Analiza finansijske realizacije pokazuje da veći stepen utroška sredstava u pojedinim oblastima nije nužno ukazivao na odstupanje od planiranih ciljeva, već je u najvećoj mjeri predstavljao posljedicu operativnog prilagođavanja aktivnosti realnim potrebama implementacije i dodatnog finansijskog doprinosa partnerskih subjekata u sprovođenju aktivnosti. Istovremeno, dio aktivnosti realizovan je uz institucionalnu i partnersku podršku bez dodatnog budžetskog opterećenja, što je u određenim oblastima doprinijelo nižem stepenu ukupne finansijske realizacije u odnosu na planirana sredstva.

U narednom periodu preporučuje se preciznije planiranje finansijskih projekcija po aktivnostima, uz jačanje mehanizama praćenja troškova i raniju procjenu operativnih potreba nosilaca/teljki aktivnosti, kako bi se dodatno unaprijedila usklađenost između planiranih i realizovanih budžetskih sredstava.

OBLAST OBRAZOVANJE

Strateški cilj: Unaprijeđeno poštovanje principa multikulturalnosti i multietničnosti u obrazovnom sistemu Crne Gore u skladu sa međunarodnim i nacionalnim standardima, kroz dalje jačanje kapaciteta obrazovnih ustanova i primjene principa afirmativne akcije⁴

Informacija o napretku u postizanju operativnih ciljeva:

⁴ Strateški i operativni ciljevi prikazani u Izvještaju preuzeti su i metodološki usklađeni sa ciljevima utvrđenim Strategijom manjinske politike 2024–2028 i Akcionim planom za 2025. godinu, radi obezbjeđivanja konzistentnosti praćenja i evaluacije stepena realizacije planiranih mjera i aktivnosti.

Operativni Cilj 1.1 Podizanje kapaciteta obrazovnog sistema

Obrazovanje 1.1.0 Edukacija nastavnog kadra po pitanju međuentičke i međukulturne tolerancije i statusa manjinskih prava

1.1.1 Edukacija rukovodećeg kadra po pitanju međuentičke tolerancije i statusa manjinskih prava

1.1.2 Održavanje "Škole tolerancije - različiti ali su nam prava jednaka" u cilju prepoznavanja problema sa kojima se suočavaju pripadnici manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica i promovisanje prihvatanja nacionalne, etničke i vjerske različitosti kroz edukaciju učenika i nastavnog osoblja, izradu istraživanja i edukativnog materijala

1.1.3 Naučna konferencija za participaciju studenata, interkulturalni dijalog i manjinske zajednice

1.1.4 Organizovati 3 seminara o modernim metodama integrativne nastave sa primenom 20% kurikulima

1.1.6 Organizacija okruglog stola po pitanju uvođenja građanskog obrazovanja kao obaveznog predmeta u osnovnim i/ili srednjim školama

1.1.7 Serija radionica u target školama o značaju i posledicama govora mržnje

1.1.8 Održati okrugli sto sa participacijom studenata na temu značaja manjinskog identiteta i autonomije kao i zastupljenosti i značaju manjinskih prava

1.2.1. Radionice na temu interkulturalnos ti u opštinama i sredinama gde postoji naglašen procenat manjinskih naroda

1.2.2. Kao pilot projekat, napraviti edukativni paket u tri škole gdje su dominantni manjinski narodi, koji (projekat)ima tri radionice sa ciljem širenja interkulturalizma.

1.2.4. Istraživanje po pitanju stepena tolerancije i poznavanja manjinskih prava kod učenika srednjih škola

Aktivnost	Indikator rezultata	Institucija	Status realizacije indikatora rezultata i obrazloženje djelimično realizovanih i nerealizovanih aktivnosti 	Početni i Kranji rok	Planirana i Utrošena sredstva	Preporuke
1.1.0 Edukacija nastavnog kadra po pitanju međuentičke i međukulturne tolerancije i statusa manjinskih prava	Edukovano najmanje 70 (sedamdeset) nastavnika/nastavnica osnovnih i srednjih škola	Nosilac: MPNI Partner: a) Direktorat za interkulturalizam- (MLJMP) b) Opštine Rožaje, Gusinje, Tuzi, Bar, Ulcinj, Herceg Novi, Tivat	Realizovano pet obuka na temu međuentičke i međukulturne tolerancije i i statusa manjinskih prava na kojima je prisustvovalo preko 70 učesnika , obuhvativši južnu, centralnu i sjevernu regiju CG. Programi su realizovani i akreditovani od strane Zavoda za školstvo obrazovanju uopšte.	II kvartal 2024.godine II kvartal 2025. godine	Planirani budžet: 10 500 Utrošeno 2500 e	Nastaviti kontinuirano sprovoditi obuke, za naredni akcioni plan postaviti istu aktivnost uz prilagođavanje broja radionica i opština u kojima će biti realizovane.

<p>1.1.1 Edukacija rukovodećeg kadra po pitanju međuetničke tolerancije i statusa manjinskih prava</p>	<p>Edukovano najmanje 40 (četerdeset) rukovodioca/rukovoditeljki-Djelimično ostvaren indikator rezultata- edukovano 15 od planiranih 40 rukovodilaca/rukovoditeljki.</p>	<p>Nosilac: MPNI Partneri opštine: Bijelo Polje, Pljevlja, Kotor, Tivat i Herceg Novi)</p>	<p>Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija realizovalo je edukacije rukovodećeg kadra na teme međuetničke tolerancije, multikulturalizma i interkulturalizma, sa ciljem jačanja inkluzivnog pristupa i poštovanja manjinskih prava u obrazovnom sistemu. Kroz više specijalizovanih obuka iz oblasti ljudskih prava prošlo je ukupno 15 članova rukovodećeg kadra, koji su u edukacijama učestvovali u različitim terminima tokom godine, u skladu sa organizacionim mogućnostima. Aktivnost je djelimično realizovana i doprinijela je unapređenju kapaciteta rukovodeće strukture za stvaranje inkluzivnog obrazovnog okruženja.</p>	<p>I kvartal 2025.godine IV kvartal 2025. godine</p>	<p>Planirani budžet UKUPNO: 6000 a) MPNI 1 000 b) Opštine partneri – 5 000 (5 x 1 000) Utrošeno: 2000</p>	<p>Imajući u vidu da je dio rukovodećeg kadra uspješno obuhvaćen edukacijama iz oblasti ljudskih i manjinskih prava, može se ocijeniti da je aktivnost doprinijela jačanju institucionalnih kapaciteta i senzibilizaciji donosilaca odluka za pitanja interkulturalnosti, tolerancije i inkluzivnog pristupa. Međutim, s obzirom na to da planirani obim aktivnosti nije u potpunosti realizovan, posebno u dijelu teritorijalne zastupljenosti i broja održanih edukacija, ukupni efekat aktivnosti je djelimično ostvaren. Dodatni izazov predstavljali su organizacioni kapaciteti i</p>
--	--	---	--	--	--	---

						dinamika koordinacije sa lokalnim partnerima, što je uticalo na realizaciju svih planiranih aktivnosti u predviđenom obimu. Preporučuje se nastavak i unapređenje predmetnih edukacija u okviru narednog Akcionog plana 2026–2027, uz preciznije planiranje obuhvata i dinamike sprovođenja.
1.1.2 Održavanje “Škole tolerancije - različiti ali su nam prava jednaka” u cilju prepoznavanja problema sa kojima se suočavaju pripadnici manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica i promovisanje prihvatanja	Edukovano najmanje 50 učenika i 5 profesora/ica ; - Urađeno istraživanje na uzorku od 100 lica; Izrađen i podijeljen edukativni materijal.	Nosilac: MPNI	NVO Centar za inovacije i projekte, u okviru projekta „Škola tolerancije – različiti ali su nam prava jednaka“, koji realizuje sprovedene su edukativne aktivnosti usmjerene na jačanje znanja učenika/ca i nastavnog kadra o ljudskim pravima,	Od trećeg kvartala 2024. godine do trećeg kvartala 2025. godine	Planirani budžet: UKUPNO: 3000 MPNI Utrošeno: 3700	

<p>nacionalne, etničke i vjerske različitosti kroz edukaciju učenika/ca i nastavnog osoblja, izradu istraživanja i edukativnog materijala</p>			<p>toleranciji i poštovanju nacionalnih, vjerskih i kulturnih različitosti. Radionice su organizovane u više opština na sjeveru Crne Gore (Rožaje, Plav, Gusinje, Berane i Bijelo Polje), gdje su učesnici stekli znanja i vještine u oblasti prepoznavanja diskriminacije i unapređenja međusobnog razumijevanja. Učesnicima je podijeljen edukativni materijal koji obuhvata osnovna ljudska prava i značaj poštovanja različitosti, kao i sadržaje o kulturi, jeziku i tradiciji manjinskih zajednica.</p>			
---	--	--	---	--	--	--

1.1.3 Naučna konferencija za participaciju studenata/studentkinja, interkulturalni dijalog i manjinske	Održana naučna konferencija	Nosilac: UCG/MLJMP	Održana naučna konferencija sa participacijom studenata/studentkinja-interkulturalni dijalog I manjinske zajednice, realizovana nešto prije krajnjeg roka navedenog u akcionom planu.	II kvartal 2025	Planirani budžet: UKUPNO: 2 000 Utrošeno: 500 e	
1.1.4 Organizovati 3 seminara o modernim metodama integrativne nastave sa primenom 20% kurikulima	Organizovano 3 seminara. Teme seminara: 1. Moderne metode integrativne nastave 2. Multikulturalnost i interkulturalnost u nastavi . Realizovano 20% otvorenog kulrikuluma u skladu sa potrebama lokalne sredine.	Nosilac: MPNI/MKM Partneri: ZZŠ /NSNM	Organizovana su tri seminara o modernim metodama integrativne nastave, sa fokusom na primjenu otvorenog kurikuluma u skladu sa potrebama lokalne sredine. Kroz realizovane seminare unaprijeđeni su kapaciteti nastavnog kadra za primjenu savremenih, inkluzivnih i interkulturalnih pristupa u nastavi, čime je ispunjen planirani indikator rezultata.	III kvartal 2025. godine	Planirani budžet : UKUPNO: 7 000 a) MPNI – 1 000 b) Šest (6) NSNM – 6 000 (svaki NSNM =1 000) Utrošeno: 3000e	

<p>1.1.6 Organizacija okruglog stola po pitanju uvođenja građanskog obrazovanja kao obaveznog predmeta u osnovnim i/ili srednjim školama</p>	<p>Organizovan okrugli sto</p>	<p>Nosilac: MLJMP Partneri: NSNM</p>	<p>Okrugli sto na temu uvođenja građanskog obrazovanja kao obaveznog predmeta u osnovnim i srednjim školama održan je u Ulcinju krajem 2024. godine, u okviru sprovođenja Strategije manjinske politike i pratećeg Akcionog plana. Događaj je okupio predstavnike nadležnih državnih institucija, obrazovnih ustanova i stručne javnosti, čime je obezbijeđena međuinstitucionalna razmjena stavova i stručnih preporuka u vezi sa unapređenjem nastavnih sadržaja u oblasti građanskog obrazovanja. Realizacijom ove aktivnosti ispunjen je planirani indikator rezultata, te u izvještajnom periodu za 2025. godinu nije bilo dodatnih aktivnosti po ovom osnovu.</p>	<p>II kvartal 2025. godine</p>	<p>Planirani budžet : UKUPNO:2 500 MLJMP</p> <p>Utrošeno: 2500e</p>	
--	--------------------------------	--	---	--------------------------------	---	--

<p>1.1.7 Serija radionica u target školama o značaju posledicama govora mržnje</p>	<p>Održati 7 (sedam) radionica u sedam škola odnosno sedam opština i to: Petnijca, Plav, Pljevlja, Bijelo Polje, Tuzi, Kotor, Ulcinj</p> <p>Djelimično ostvaren indikator rezultata – realizovano 5 radionica u 5 opština, uz učešće najmanje 375 srednjoškolaca/ki.</p>	<p>Nosilac: MLJMP</p> <p>Partneri: NSNM</p>	<p>Centar za demokratiju i ljudska prava održao Dvodnevnu interaktivnu radionicu za student/kinje i predavače/ice na fakultetima i pravnih i političkih nauka univerziteta u Crnoj Gori o zločinima iz mržnje i govoru mržnje prema manjinskim narodima i drugim manjinskim nacionalnim zajednicama. Radionici je prisustvovalo 15 učesnica.</p> <p>Nvo Juventas, realizovalo aktivnost serije radionica o target školama o značaju i posledicama govora mržnje u oblast obrazovanje. Realizovano 5 edukativnih radionica u kojima je učestvovalo najmanje 375 srednjoškolaca/ki; radionice su obuhvatile više opština i srednjih škola, što je omogućilo širok doseg i</p>	<p>IV kvartal 2024. godine</p> <p>II kvartal 2025. godine</p>	<p>Planirani budžet: UKUPNO: 7 500 e</p> <p>Utrošeno: 3.542,60 e</p>	<p>Iako je realizovana kvalitetna edukativna aktivnost usmjerena na podizanje svijesti o govoru mržnje i zaštiti manjinskih prava, planirani obim aktivnosti nije ostvaren, imajući u vidu da nijesu održane radionice u svim predviđenim opštinama i školama. Aktivnost je doprinijela jačanju znanja i senzibilizaciji učesnika za pitanja diskriminacije i govora mržnje, ali je ukupan efekat djelimično ograničen zbog manjeg teritorijalnog</p>
--	--	---	---	---	--	---

			raznovrsnost učesnika. Radionice su održane u 5 opština u Crnoj Gori, i to: Bijelo Polje, Plav, Cetinje, Tivat i Ulcinj.			obuhvata i broja realizovanih radionica u odnosu na planirane indikatore.
1.1.8 Održati okrugli sto sa participacijom studenata/studentkinja na temu značaja manjinskog identiteta i autonomije kao i zastupljenosti i značaju manjinskih prava	Održan okrugli sto	Nosilac: UCG Partneri: MLJMP /NSMN	Održan okrugli sto sa participacijom studenata/studentkinja na temu značaja manjinskog identiteta i manjinskih prava realizovana je u predviđenom terminu tj. u IV kvartalu 2025. Godine u okviru regionalne naučne konferencije na fakultetu Političkih nauka Univerziteta Crne Gore.	IV kvartal 2025. godine	Planirani budžet: UKUPNO: 1 500 Utrošeno: 500 e	

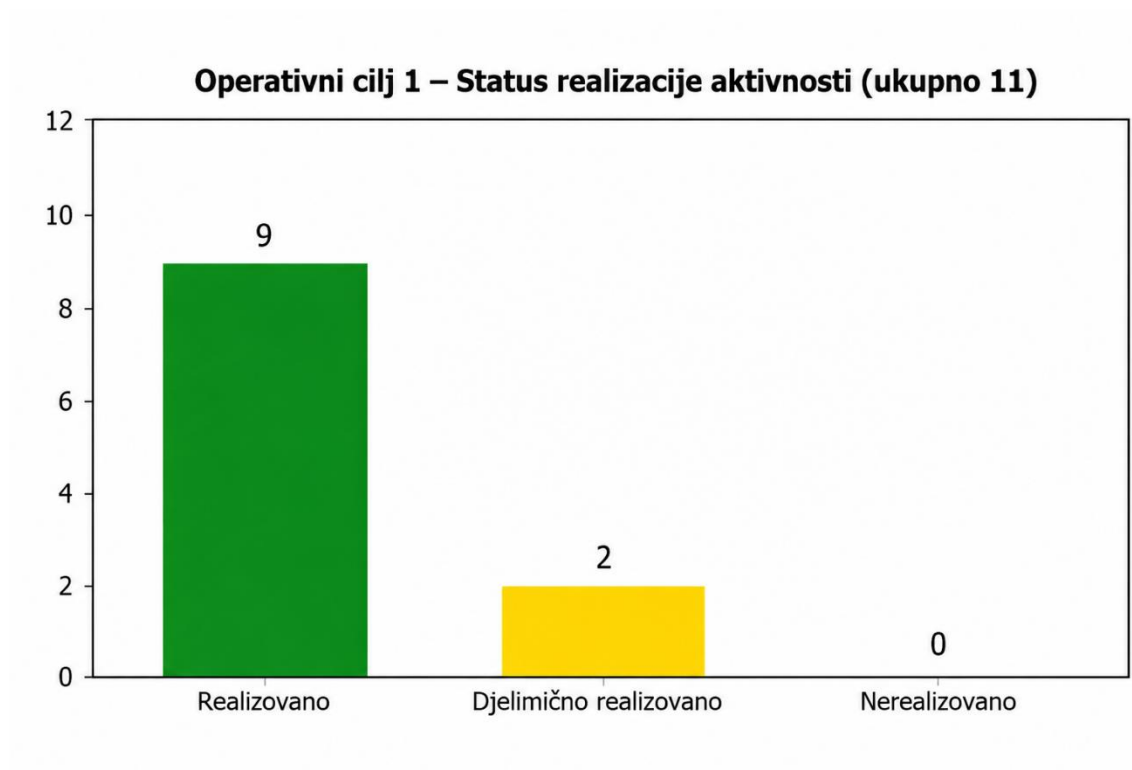
<p>1.2.1. Radionice na temu interkulturalnosti u opštinama i sredinama gde postoji naglašen procenat manjinskih naroda</p>	<p>Organizovano najmanje 6 (šest) radionica u opštinama: Rožaje, Bijelo Polje, Petnjica, Plav, Tuzi, Ulcinj</p>	<p>Nosilac: MLJMP Partenri: LS/NSNM,</p>	<p>NVO „Novi Horizonti“ uz podršku nadležnog Ministarstva, realizovala je projekte usmjerene na jačanje interkulturalnog dijaloga, promociju identitetskih vrijednosti i aktivno učešće mladih iz različitih zajednica. U okviru projekata organizovane su edukativne i diskusione aktivnosti, radionice i zajedničke inicijative mladih iz različitih etničkih i kulturnih sredina. Realizacijom ovih aktivnosti unaprijeđeno je znanje mladih o manjinskim pravima i identitetu, ojačana je međusobna saradnja i povjerenje, te promovisane vrijednosti tolerancije, suživota i društvene kohezije, u sklopu u sklopu edukativnog ciklusa <u>Škola interkulturalnog dijaloga</u>. Time je planirani indikator rezultata u potpunosti ispunjen.</p>	<p>III kvartal 2024. godine II kvartal 2025. godine</p>	<p>Planirani Budžet: UKUPNO: 3 000 a) MLJMP - 500 b) Opštine (LS) navedene Utrošeno: 2430</p>	
<p>1.2.2. Kao pilot projekat, napraviti edukativni paket u tri škole gdje su dominantni</p>	<p>Održati po pet radionica u tri škole (Bijelo Polje,</p>	<p>Nosilac: Opštine: Bijelo Polje, Tivat,</p>	<p>Aktivnost realizovana djelimično jer je od planirane tri Opštine,</p>	<p>III kvartal 2025.godin</p>	<p>Planirani Budžet: UKUPNO: 3 000 Svaka</p>	<p>Djelimična realizacija aktivnosti</p>

<p>manjinski narodi, koji (projekat)ima tri radionice sa ciljem širenja interkulturalizma.</p>	<p>Tivat, Ulcinj) na temu širenja interkulturalizma.</p> <p>Djelimično ostvaren indikator rezultata – aktivnosti realizovane u jednoj od planirane tri opštine (Ulcinj), kroz organizovanje edukativne debate i uključivanje učenika/učenica, predstavnika/predstavnica institucija i organizacija civilnog društva u aktivnosti usmjerene na promociju interkulturalizma, zaštitu ljudskih prava i jačanje međusektorske saradnje.</p>	<p>Ulcinj</p>	<p>održana samo u opštini Ulcinj. U prostorijama Opštine Ulcinj organizovana je dvosatna debata na temu prevencije nasilja u porodici i dječjih/ugovorenih brakova, sa posebnim fokusom na romsku i egipćansku zajednicu. Aktivnost je realizovana uz učešće učenika/učenica srednje škole, predstavnika Sekretarijata za kulturu i društvene djelatnosti, Centra za socijalni rad, kao i drugih nadležnih institucija i organizacija civilnog društva. Tokom debate razmatrani su konkretni slučajevi i izazovi u praksi, te su formulisane preporuke za unapređenje međusektorske saradnje, mehanizama rane identifikacije rizika i sprovođenja preventivnih i edukativnih aktivnosti na lokalnom nivou. Aktivnost je doprinijela jačanju interkulturalnog dijaloga, podizanju svijesti o zaštiti ljudskih prava i</p>	<p>e</p> <p>IV kvartal 2025. godine</p>	<p>navedena opština po 1 000</p> <p>Utrošeno: 0</p>	<p>ukazuje na potrebu ranijeg uključivanja lokalnih samouprava u planiranje i sprovođenje aktivnosti. U narednom periodu potrebno je usaglasiti institucionalne nadležnosti i obezbijediti formalnu saglasnost lokalne samouprave za nosilaštvo aktivnosti, kako bi se omogućila realizacija pilot projekta u školama sa dominantnim učešćem manjinskih naroda u <u>Opštinama Tivat i Bijelo Polje.</u></p>
--	---	---------------	--	---	---	---

			unapređenju institucionalne koordinacije u oblasti prevencije nasilja i zaštite djece.			
1.2.4.Istraživanje po pitanju stepena tolerancije i poznavanja manjinskih prava kod učenika/učenica srednjih škola	Sprovedeno istraživanje	Nosilac: MLJMP Partneri: NSNM	Nvo „Asocijacija za međukulturno djelovanje“ sprovedila istraživanje o stavovima,predrasudama i ponašanjima mladih prema pripadnicima drugih etničkih grupa. Istraživanje je sprovedeno upotrebom metode anketa putem web alatke google forms.Anketa je obuhvatila 3 pitanja koja se odnose na ličnost ispitanika a tiču se uzrasta koju školu pohađa I pol.Anketa je takođe sadržala 10 pitanja na koja su ispitanici izrazili svoj stav. U istraživanju je učestvovalo 84 ispitanika starsone dobi od 15 do 19 godina.	IV kvartal 2024. godine IV kvartal 2025. godine	Planirani Budžet: UKUPNO: 3 000 e Utrošeno: 3.000 e	Aktivnost je realizovana kroz više projekata nevladinih organizacija finansiranih u okviru javnog konkursa Ministarstva, uključujući i projekat NVO „Potreba – NEED“, kojim je sprovedeno dodatno istraživanje u vezi sa diskriminacijom i položajem ranjivih grupa.

			<p>NVO „Potreba – NEED“ je realizovano je istraživanje koje se odnosilo na prikupljanje i analizu podataka o diskriminaciji i položaju ranjivih grupa, sa posebnim fokusom na osobe sa invaliditetom. Istraživanje je sprovedeno putem fokus grupa u više opština, kao i kroz prikupljanje i obradu kvalitativnih podataka. Na osnovu dobijenih nalaza izrađen je istraživački izvještaj sa preporukama za unapređenje javnih politika i prakse, kao i vodič za inkluzivne pristupe, uz sprovođenje promotivnih i informativnih aktivnosti u vezi sa rezultatima projekta. Aktivnost je realizovana u potpunosti.</p> <p>U okviru projekta NVU AER sprovedeno je istraživanje među sindikalnim aktivistima i aktivistkinjama o ostvarivanju prava pripadnika manjinskih naroda u državnoj upravi, koje je obuhvatilo identifikaciju prepreka i</p>			
--	--	--	--	--	--	--

			formulaciju preporuka za unapređenje politika i prakse. Održan dvodnevni seminar za sindikalne aktiviste u saradnji sa institucijom Zaštitnika ljudskih prava i sloboda, sa ciljem jačanja kapaciteta za zaštitu ljudskih i manjinskih prava i unapređenje institucionalne jednakosti.			
--	--	--	---	--	--	--

OBLAST ZAPOŠLJAVANJE

Strateški cilj: Osnažena duštveno-ekonomska integracija pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u crnogorskom društvu putem implementacije postojećih normativnih rješenja i instrumenata zapošljavanja

Informacija o napretku u postizanju operativnih ciljeva

Operativni cilj 2: Implementiran princip afirmativne akcije definisan normativnim okvirom u cilju građenja kapaciteta pripadnika/pripadnica manjinskih naroda ili drugih manjinskih nacionalnih zajednica po pitanju učešća na tržištu rada

- 2.1.1. Organizovati edukacije o pozitivno- pravnim rješenjima koja se odnose na prava zaposlenih, kao i rješenjima iz oblasti upotrebe jezika i pisma manjina.
- 2.1.2. Organizovati edukacije i obuke za senzibilizaciju savjetnika/savjetnica za zapošljavanje za rad sa teže zapošljivim kategorijama, među koje spadaju i pripadnici manjinskih zajednica
- 2.1.3 Pružanje stručne pomoći kroz proces radno - socijalne integracije radi sticanja znanja i vještina potrebnih za uključivanje na tržište rada
- 2.1.5. Održati okrugli sto po pitanju stope zaposlenosti manjinskih naroda u javnoj upravi zajedno sa longitudinalnim istraživa njem postojećih trendova i procesa.

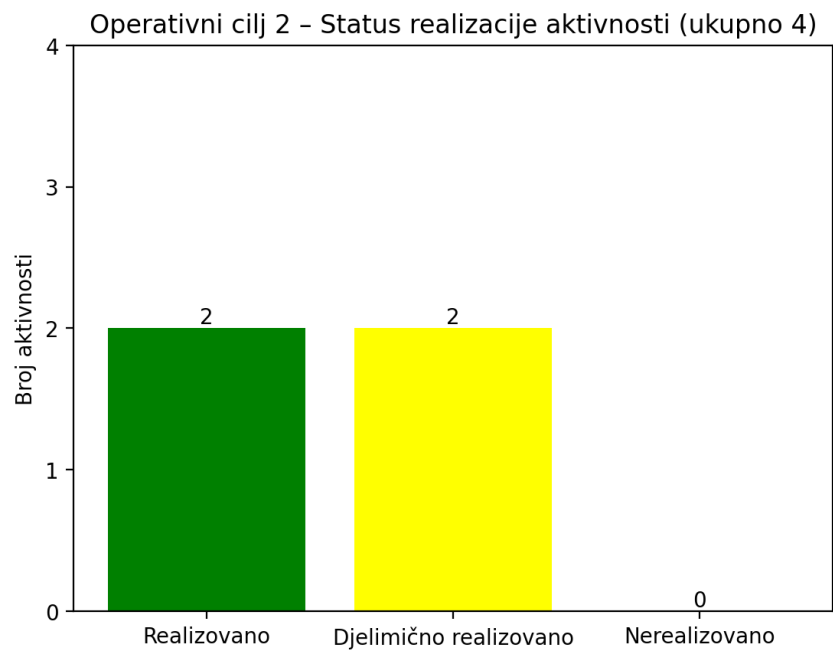
Aktivnost	Indikator Rezultata	Institucija	Status realizacije indikatora rezultata i obrazloženje djelimično realizovanih i nerealizovanih aktivnosti	Početni i Krajnji rok	Planirana i Utrošena sredstva	Preporuka
2.1.1. Organizovati edukacije o pozitivno-pravnim rješenjima koja se odnose na prava zaposlenih, kao i rješenjima iz oblasti upotrebe jezika i pisma manjina.	Edukovano najmanje 100 zaposlenih u javnim službama, organima državne vlasti i lokalne samouprave na pozicijama rukovodioca/rukovoditeljki visokog nivoa. Djelimično ostvaren indikator rezultata – edukovano 20 sindikalnih aktivista i predstavnika institucija kroz seminar usmjeren na jačanje kapaciteta za zaštitu ljudskih i manjinskih prava i unapređenje institucionalne jednakosti.	MLJMP UZK/ Opština Ulcinj, ULJR	Edukovano 20 sindikalnih aktivista u okviru projekta NVU Asocijacija za edukaciju i razvoj AER održan je dvodnevni seminar za sindikalne aktiviste/aktivistkinje u saradnji sa institucijom Zaštitnika ljudskih prava i sloboda, sa ciljem jačanja kapaciteta za zaštitu ljudskih i manjinskih prava i unapređenje institucionalne jednakosti.	II kvartal 2024.godine IV kvartal 2025. godine	Planirani budžet: UKUPNO: 5 000 MLJMP Utrošeno: 1500	U narednom AP potrebno je definisati mehanizme za povećanje učešća rukovodećeg kadra u edukacijama. Konkretni predlozi za realizaciju ovog cilja: – uvesti obavezu institucijama da delegiraju rukovodioca/rukovoditeljeke na obuke – povezati učešće sa evidencijom stručnog usavršavanja i ocjenom rada – organizovati kratke, ciljane obuke (1 dan / online) – planirati termine u konsultaciji sa institucijama – izdavati sertifikate kao dokaz profesionalnog razvoja.

<p>2.1.2. Organizovati edukacije i obuke za senzibilizaciju savjetnika/ce za zapošljavanje za rad sa teže zapošljivim kategorijama, među koje spadaju i pripadnici/ce manjinskih zajednica</p>	<p>Obučeno najmanje 15 savjetnika/ce za zapošljavanje</p>	<p>Nosilac: MLJMP Partneri: Help/MRSS</p>	<p>Nivo „Građanski aktivizam,, Održana je edukacija službenika/službenica državnih organa o prepoznavanju diskriminacije Sprovedene su radionice o izazovima manjinskih naroda na radnom mjestu. Uključeno je 40 službenika/ce iz 4 državna organa.</p>	<p>II kvartal 2024.godine II kvartal 2025. godine</p>	<p>Planirani budžet: UKUPNO: 3500 e Utrošeno: 3500 e</p>	
<p>2.1.3 Pružanje stručne pomoći kroz proces radno - socijalne integracije radi sticanja znanja i vještina potrebnih za uključivanje na tržište rada.</p>	<p>Broj uključenih lica shodno procjeni potreba za lica koje se nalaze na evidenciji ZZZCG I dinamikom njihovih novih prijavljivanja</p>	<p>Nosilac: ZZZCG</p>	<p>U program osposobljavanja za rad kod poslodavca uključena su 2 lica. U biroima rada angažovano je 6 romskih medijatora (Podgorica, Nikšić, Bar, Ulcinj i Bijelo Polje), koji pružaju podršku u informisanju korisnika i prevazilaženju barijera u pristupu uslugama zapošljavanja. Aktivnost se sprovodi kontinuirano.</p>	<p>III kvartal 2024.godine III kvartal 2024. godine</p>	<p>Planirani budžet: Nijesu potrebna dodatna sredstva</p>	<p>Aktivnost započeta u 2024. godini , nastavljena je realizacija i u 2025. godini kroz redovne mjere ZZZCG. Preporuka je nastaviti sa kontinuiranim sprovođenjem.</p>

<p>2.1.5. Održati okrugli sto po pitanju stope zaposlenosti manjinskih naroda u javnoj upravi zajedno sa longitudinalnim istraživanjem postojećih trendova i procesa.</p>	<p>Održan okrugli sto i sprovedeno istraživanje.</p> <p>Djelimično ostvaren indikator rezultata – sprovedeno istraživanje o zastupljenosti pripadnika/pripadnica manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u oblasti zapošljavanja, dok je organizovanje okruglog stola planirano u okviru narednog Akcionog plana za period 2026–2027.</p>	<p>Nosilac: MJU Partneri: MLJMP /NSNM</p>	<p>Istraživanje se odnosi na sveobuhvatnu analizu zastupljenosti pripadnika/pripadnica manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u javnom, privatnom i samozaposlenom sektoru u Crnoj Gori, uključujući procjenu broja nezaposlenih i radno neaktivnih lica po etničkom kriterijumu. Svrha istraživanja je da, kroz longitudinalnu meta-analizu podataka za period od 20 godina, identifikuje trendove, strukturne barijere i obrasce isključenosti u oblasti zapošljavanja i ekonomske participacije manjinskih zajednica. Metodološki okvir obuhvata prikupljanje i obradu relevantnih sekundarnih podataka iz institucionalnih izvora, komparativnu i kvalitativnu analizu kvantitativnih nalaza, kao i kategorizaciju prepreka za</p>	<p>I kvartal 2025.godine</p>	<p>Planirani Budžet: UKUPNO: 3 000</p> <p>Utrošeno: 2 400</p>	<p>Preporučuje se dalje unapređenje međuinstitucionalne koordinacije i jasnije definisanje modela sprovođenja aktivnosti, kako bi se obezbijedio kontinuitet istraživanja i efikasnije korišćenje rezultata u procesu kreiranja politika zapošljavanja i socio-ekonomske inkluzije manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica. Takođe, preporučuje se jačanje saradnje između nadležnih institucija i istraživačkih aktera, uz unapređenje mehanizama praćenja i primjene nalaza istraživanja u planiranju budućih mjera i aktivnosti.</p>
---	---	---	---	----------------------------------	---	---

			zapošljavanje na osnovu dostupnih evidencija i prethodnih istraživanja. Rezultat istraživanja biće analitički izvještaj sa jasnim indikatorima stanja, identifikovanim deficitima u sistemskom praćenju etničke zastupljenosti i setom preporuka usmjerenih ka unapređenju inkluzivnih javnih politika i mehanizama afirmativnog djelovanja.			
--	--	--	--	--	--	--

*Operativni Cilj 2.1:
Implementiran princip afirmativne akcije definisan normativnim okvirom u cilju građenja kapaciteta pripadnika manjinskih naroda ili drugih manjinskih nacionalnih zajednica po pitanju učešća na tržištu rada*

OBLAST KULTURA I IDENTITET

Strateški cilj: Očuvanje kulturno-istorijske baštine manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica kao važan segment ukupnog kulturno-istorijskog nasljeđa Crne Gore.

Informacija o napretku u postizanju operativnih ciljeva

Operativni Cilj - 3.1. Afirmacija kulturnih identiteta manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori podržana putem realizovanih mjera i aktivnosti državnih institucija.

Aktivnosti:

- 3.1.2 Sprovođenje kampanje na društvenim mrežama radi promocije tolerancije sa ciljem smanjena etničke distance
- 3.1.4. Izdavanje četiri knjiga autora manjinskih naroda u Crnoj Gori sa ciljem afirmacije nacionalnih identiteta
- 3.1.5. Prevod, izdavanje i promocija monografije o Džubljeti, sa ciljanom vrednošću od 200 primjeraka
- 3.1.6. Naći izdavača i prevesti elaborat o evidenciji kulturnog i materijalnog nasljeđa albanskog naroda
- 3.1.7 Izdavanje kompletnog književnog djela autora Basri Čaprići
- 3.1.8 Objavljivanje i promocija radova tematskog časopisa Montenegrin Journal for Social Sciencies broj 8. sa naučne konferencije
- 3.1.9. Priprema, objavljivanje i promocija tri monografija koje se tiču afirmacije identiteta hrvatskog naroda
- 3.1.10 Izrada elaborata za izradu leksikona bošnjakih stvaralaca/stvarateljki.
- 3.1.11 Priprema, objavljivanje i promocija tri tematske publikacije koje se tiču afirmacije identiteta muslimanskog narod
- 3.1.12 Obilježavanje značajnih datuma manjinskih naroda
- 3.1.13 Prevod monografije osnovne škole Bedri Elezaga (istorijat škole) na crnogorski jezik
- 3.1.14. Organizacija po jednog okruglog stola 'Ujedinjeni u različitostima' na godišnjem nivou svih nacionalnih saveta
- 3.1.15 Održati međunarodnu konferenciju nacionalnih savjeta zemalja regiona.
- 3.1.16 Organizacija autorskih večeri i promocija knjiga albanskih pisaca iz Crne Gore i zemalja regiona
- 3.1.17 Predstavljanje prakse Evropskog suda za ljudska prava u pogledu predstavki koje se odnose na zaštitu prava manjinskih naroda

Aktivnost	Indikator rezultata	Institucija	Status realizacije indikatora rezultata i obrazloženje djelimično realizovanih i nerealizovanih aktivnosti	Početni i krajnji rok	Planirana i utrošena sredstva	PREPORUKA
3.1.2 Sprovedenje kampanje na društvenim mrežama radi promocije tolerancije sa ciljem smanjena etničke distance	Sprovedena kampanja na društvenim mrežama	Nosilac: NSNM Partner: MKM	Kroz projekat NVU Asocijacija za edukaciju i razvoj AER, realizovana je kampanja „Svi smo dio iste službe“, putem video-poruka pripadnika manjinskih naroda i predstavnika institucija, sa ciljem promocije jednakog pristupa pravima, principa nediskriminacije i jačanja inkluzivnih vrijednosti državnoj upravi. Romski savjet u Crnoj Gori sproveo kampanju za upis djece re populacije u osnovno obrazovanje. Kampanja je sprovedena u	III kvartal 2024. godine I kvartal 2025. godine III kvartal 2025. godine	Planirani Budžet: UKUPNO: 3 000 Utrošeno: 3000	

			<p>saradnji sa nvo „Mladi romi „, nvo „romsko vrijeme,, I nvo „integracija roma,,. Aktivnosti su uključivale informisanje roditelja I djece putem medijske kampanje na sajtu romskog savjeta društvenim mrežama i portalima nevladinih organizacija cilj kampanje bio je povećanje broja upisane djece iz re zajednice u osnovne škole lipodizanje svijesti o zančaju obrazovanja osnovne škole i podizanje svijesti o zančaju obrazovanja.</p>			
3.1.4. Izdavanje četiri knjiga autora/ki manjinskih naroda u Crnoj Gori sa ciljem afirmacije nacionalnih identiteta	Izdate četiri knjige autora/ki manjinskih naroda u Crnoj Gori	CEKUM	JU Centar za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore objavio je četiri publikacije Zbirka poezije Sali Bašote „Legenda	I kvartal 2025 IV kvartal 2025	Planirani Budžet: UKUPNO: 16 000e Utrošeno:12.3000 eura CEKUM	Nastaviti izdavačku djelatnost uz proširenje distribucije i regionalne promocije

			<p>sna" (prevod sa albanskog jezika), štampana u 200 primjeraka i predstavljena na Sajmovima knjiga u Podgorici i Tuzima .Časopis „KOD”, broj 25 .Knjiga Joana Arvanitisa „Ruzaret prej fosfori”, prevedena i izdata u 200 primjeraka, predstavljena na Sajmu knjiga u Podgorici .Roman „Rožajski karavan” Hilma Hadžića, preveden na albanski jezik, štampan u 200 primjeraka .Aktivnost je realizovana u skladu sa planom, uz doprinos afirmaciji kulturnog identiteta manjinskih naroda.</p>			izdanja.
--	--	--	---	--	--	----------

<p>3.1.5. Prevod, izdavanje i promocija monografije o Džubljeti, sa ciljanom vrednošću od 200 primjeraka</p>	<p>Prevedeno i izdato 200 primeraka monografije</p>	<p>Opština Tuzi</p>	<p>Aktivnost nije realizovana u izvještajnom periodu usljed ograničenih finansijskih i organizacionih kapaciteta nosioca aktivnosti, kao i potrebe dodatnog usaglašavanja dinamike pripreme, izdavanja i promocije publikacije. Iako planirani rezultat nije ostvaren u predviđenom roku, predmetna aktivnost zadržava značajan kulturni i identitetski značaj za očuvanje i promociju kulturne baštine albanske zajednice u Crnoj Gori. Nerealizacija aktivnosti ukazuje na potrebu preciznijeg planiranja finansijskih i operativnih pretpostavki za sprovođenje izdavačkih aktivnosti, kao i ranijeg pokretanja pripremnih procedura u okviru lokalne samouprave. Aktivnost je planirana za nastavak</p>	<p>IV kvartal 2025</p>	<p>Planirani budžet 2025 Planirani Budžet: UKUPNO: 5 000</p>	<p>Preporučuje se nastavak aktivnosti u 2026. godini, u skladu sa planovima Opštine Tuzi, uz obezbjeđenje potrebnih finansijskih i organizacionih uslova za njenu realizaciju.</p>
--	---	---------------------	---	------------------------	--	--

			realizacije u narednom periodu, uz očekivanje da će njena implementacija doprinijeti većoj dostupnosti i vidljivosti kulturno-istorijskog nasljeđa manjinskih naroda.			
3.1.6. Naći izdavača i prevesti elaborat o evidenciji kulturnog i materijalnog nasljeđa albanskog naroda	Preveden Elaborat o evidenciji kulturnog i materijalnog nasljeđa albanskog naroda	Opština Tuzi	Realizovana je aktivnost koja se odnosi na prevođenje Elaborata o evidenciji kulturnog i materijalnog nasljeđa albanskog naroda. Aktivnost je sprovedena u organizaciji Opštine Tuzi, kao nosioca aktivnosti. Realizacijom ove aktivnosti unaprijeđena je dostupnost i očuvanje dokumentacije o kulturnom i materijalnom nasljeđu albanskog naroda, kao i njegova promocija i zaštita.	I kvartal 2025. godine	Planirani budžet: 3000 Utrošeno: 3000 e	

<p>3.1.7 Izdavanje kompletnog književnog djela autora Basri Čaprići</p>	<p>Izdato pet (5) knjiga autora Basri Čaprići</p>	<p>Nosilac: Opština Ulcinj Partner: Nacionalni savjet Albanaca</p>	<p>Nije realizovano Aktivnost je realizovana prije perioda predviđenog Akcionim planom. Promocija kompleta djela autora Basri Čaprići održana je 20. januara 2024. godine u Ulcinju, u organizaciji Art kluba, u saradnji sa PEN centrom Kosova i Ambasadam Republike Kosovo u Crnoj Gori. Komplet djela (četiri knjige) izdao je PEN Centar Kosova uz finansijsku podršku Ministarstva kulture, mladih i sporta Republike Kosovo. Za realizaciju promocije utrošeno je 1.200,00 €, prema informacijama organizatora.</p>	<p>I kvartal 2025. godine</p>	<p>Planirani Budžet: UKUPNO: 5 000 Utrošeno: 0</p>	<p>Prilikom planiranja narednih akcionih planova potrebno je uskladiti rokove realizacije sa stvarnim stanjem ili redefinisati aktivnost ukoliko postoji potreba za njenim ponovnim sprovođenjem.</p>
<p>3.1.8 Objavlivanje i promocija radova tematskog časopisa Montenegrin Journal for Social Sciencies broj 8. sa naučne konferencije</p>	<p>Objavljeni radovi časopisa</p>	<p>Srpski nacionalni savjet Crne Gore</p>	<p>Nije realizovano Aktivnost nije realizovana usljed izostanka finalizacije sadržaja i neusklađenosti planirane dinamike realizacije sa stvarnim kapacitetima nosioca aktivnosti.</p>	<p>II kvartal 2025. godine</p>	<p>Planirani budžet: UKUPNO: 5 000</p>	<p>Preporučuje se dodatna verifikacija aktivnosti u saradnji sa relevantnim nacionalnim savjetom, radi usklađivanja planiranih mjera sa inicijativama i</p>

						prioritetima zajednice.
3.1.9. Priprema, objavljivanje i promocija tri monografija koje se tiču afirmacije identiteta hrvatskog naroda	Objavljene tri monografije	Hrvatsko nacionalno vijeće Crne Gore	U okviru kulturnih manifestacija realizovana je promocija publikacija koje tematizuju istorijske i kulturne veze zajednica u regionu, uključujući predstavljanje izdanja „Italija i Crna Gora: Saradnja i sukobljavanje u prvoj polovini XX vijeka“ na Festivalu knjige u KotorTokom 2025. godine nastavljena je izdavačka djelatnost hrvatske zajednice u Crnoj Gori kroz redovno objavljivanje časopisa „Hrvatski glasnik“, jedinog štampanog glasila	II kvartal 2024. godine I kvartal 2025. godine IV kvartal 2025. godine	Planirani budžet: UKUPNO: 10 000 Utrošeno: 3000 e	

			<p>Hrvata u Crnoj Gori, koji doprinosi očuvanju jezika, kulture i identiteta zajednice.</p> <p>"Poezija bokeljskih Hrvata" predstavljena u Dubrovniku U sklopu Mjeseca hrvatske knjige, u Saloči od zrcala Dubrovačkih knjižnica, predstavljena je antologija „Poezija bokeljskih Hrvata“ književnika i publiciste Božidara Proročića i hispanistice dr Željke Lovrenčić. Uz autora, o knjizi su govorili Gzim Hajdinaga, direktor Centra za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore (CEKUM), Veljko Đukanović, lektor, urednik i profesor književnosti, dok je moderator bio novinar i pisac Boris Njavro, predsjednik Društva dubrovačkih</p>			
--	--	--	---	--	--	--

			<p>pisaca. Na promociji je podijeljeno 30 knjiga. Cilj ovog programa je promocija autora iz Boke o vremenu i čuvaju identitet hrvatske zajednice.</p>			
3.1.10 Izrada elaborata za izradu leksikona bošnjakih stvaralaca	Izrađen Elaborat	Bošnjačko vijeće u Crnoj Gori	<p>Nije realizovano Aktivnost nije realizovana u izvještajnom periodu, te je njena realizacija planirana u okviru narednog akcionog perioda radi obezbjeđivanja adekvatnih stručnih i organizacionih pretpostavki.</p>	III kvartal 2025. godine	Planirani budžet: UKUPNO: 7 000 Utrošeno: 0	Aktivnost planirana za realizaciju u 2026. / 2027. godini.

<p>3.1.11 Priprema, objavljivanje i promocija tri tematske publikacije koje se tiču afirmacije identiteta muslimanskog naroda</p>	<p>Objavljeno najmanje tri tematske publikacije koje se tiču identiteta i afirmacije muslimanskog naroda</p>	<p>Nosilac: Savjet Muslimana Crne Gore</p>	<p>Tokom 2025. godine realizovane su aktivnosti na pripremi, objavljivanju i promociji tematskih publikacija usmjerenih na očuvanje i afirmaciju kulturnog i nacionalnog identiteta muslimanskog naroda u Crnoj Gori u saradnji s Hrvatskim nacionalnim vijećem Crne Gore.. U tom okviru promovisane su sljedeće publikacije: časopis „Glas Kurpejovića“ (29.03.2025), monografija „The Best of Zupci Times“ (06.07.2025), monografija „Tradicionalni</p>	<p>IV kvartal 2024. godine II kvartal 2025. godine IV kvartal 2025. godine</p>	<p>Planirani budžet: UKUPNO: 5 000 Utrošeno: 5000 e</p>	
---	--	--	---	--	--	--

			svadbeni običaji muslimana u Crnoj Gori" (23.07.2025), knjiga „Odsjaji Kur'ana" autora Dragana Popadića (21.10.2025), kao i knjiga „Ja sam Alen" autora Alena Muhića (28–29.10.2025). Realizacijom navedenih aktivnosti doprinijelo se promociji kulturne baštine, tradicije i savremenog stvaralaštva muslimanskog naroda.			
--	--	--	---	--	--	--

3.1.12 Obeležavanje značajnih datuma manjinskih naroda	Obeleženo najmanje dvanaest (12) značajnih datuma godišnje	NSNM	<p>Srpski nacionalni savjet Crne Gore organizovao je obilježavanje Dana Savjeta i srpske nacionalne zajednice – 1. decembra. Manifestacija je održana tokom izvještajnog perioda uz prisustvo predstavnika institucija, kulturnih i društvenih aktera i građana, čime je dat doprinos očuvanju identiteta, tradicije i kulturnog nasljeđa srpske nacionalne zajednice u Crnoj Gori.</p> <p>U toku 2025 godine Nacionalni savjet Albanaca organizovao je i podržao aktivnosti obilježavanja značajnih datuma albanske zajednice u Crnoj</p>	<p>II kvartal 2024. godine</p> <p>III kvartal 2024. godine</p> <p>II kvartal 2025. godine</p> <p>III kvartal 2025. godine</p>	<p>Planirani budžet: UKUPNO: 24 000</p> <p>Utrošeno: 34 963, 08</p>	
--	--	------	--	---	---	--

			<p>Gori. Organizovana je svečana manifestacija povodom 28. novembra – Dana nacionalne zastave i 113. godišnjice nezavisnosti Albanije, dok je Savjet takođe podržao obilježavanje 6. aprila – Dana podizanja albanske zastave u Dečiću. Realizacijom navedenih aktivnosti doprinijelo se očuvanju nacionalnog identiteta, tradicije i kulturnog nasljeđa albanske zajednice, kao i jačanju svijesti o značaju obilježavanja važnih historijskih datuma. U Opštini Kotor obilježen je 8. april</p>			
--	--	--	---	--	--	--

			<p>– Svjetski dan Roma organizovanjem posjete Starom gradu i ustanovama kulture, uz uključivanje djece RE populacije i u aktivnosti tokom Dječje nedjelje, čime je doprineseno inkluziji i vidljivosti manjinskih zajednica.</p> <p>Obilježen je Dan nacionalnih Muslimana Crne Gore organizovanjem svečane akademije povodom 20. juna. U okviru manifestacije dodijeljene su godišnje nagrade „Avdo Međedović“ i „Murteza Karađuzović“, čime je doprinijeto očuvanju kulturnog identiteta i afirmaciji društvenog i kulturnog</p>			
--	--	--	--	--	--	--

			<p>stvaralaštva muslimanskog naroda u Crnoj Gori.</p> <p>Obilježavanje Dana hrvatskog naroda u Crnoj Gori (13. januar). Povodom nacionalnog praznika organizovani su prigodni kulturni i svečani programi, uz javno isticanje nacionalnih simbola u skladu sa zakonom, čime je doprineseno očuvanju identiteta, tradicije i kulturne vidljivosti hrvatske zajednice u Crnoj Gori. Manifestaciju je direktno prenosila RTCG.</p> <p>Obilježena i 1100. obljetnica stvaranja Hrvatskog Kraljevstva, odnosno 100. obljetnica od postavljanja ploča Družbe braće hrvatskoga zmaja u Boki manifestacijama</p>			
--	--	--	--	--	--	--

			otkirivanja biste te trima predavanjima u Kotoru, , Donjoj Lastvi i Baru.			
--	--	--	--	--	--	--

3.1.13 Prevod monografije osnovne škole Bedri Elezaga (istorijat škole) na crnogorski jezik	Prevedena monografija osnovne škole Bedri Elezaga na crnogorski jezik	Nacionalni savjet Albanaca	Završen prevod monografije JU OŠ „Bedri Elezaga“ (Vladimir–Katerkola) na crnogorski jezik. Prevod monografije objavljen je u štampanom izdanju, čime je omogućena dostupnost sadržaja o istorijatu škole i lokalne zajednice na službenom jeziku.	III kvartal 2025. godine	Planirani budžet: UKUPNO: 24 000 Utrošeno: 0	Imajući u vidu da je predmetna aktivnost realizovana u prethodnom periodu, prije izvještajnog ciklusa, razmotriti potrebu njenog ponovnog planiranja u narednim akcionim planovima, odnosno izvršiti usklađivanje aktivnosti sa stvarnim prioritetima i planiranim intervencijama.
3.1.14. Organizacija po jednog okruglog stola 'Ujedinjeni u različitostima' na godišnjem nivou svih nacionalnih saveta	Organizovan najmanje jedan okrugli sto na godišnjem nivou na temu ujedinjeni različitostima svih nacionalnih savjeta	Nosilac: MLJMP Partneri: NSMN	Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava 08.-09.11.2024. godine u Ulcinju je organizovao okrugli sto na temu „Ujedinjeni u Različitostima Uvođenje građanskog obrazovanja kao obaveznog predmeta u	II kvartal 2024. godine IV kvartal 2024. godine I kvartal 2025. godine IV kvartal	Planirani budžet: UKUPNO: 6 000 Utrošeno: 0	Aktivnost je realizovana prije izvještajnog perioda, u okviru ranije dinamike sprovođenja AP-a.

			osnovnim i srednjim školama“ Na okruglom stolu bili su svi predstavnici/ce nacionalnih savjeta, institucija i državnih organa Crne Gore	202 5. g		
3.1.15 Održati međunarodnu konferenciju nacionalnih savjeta zemalja regiona.	Održana međunarodna konferencija nacionalnih savjeta zemalja regiona.	Nosilac: MLJMP Partner: NSMN	Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava, u saradnji sa Visokim komesarom OEBS-a za nacionalne manjine, u planiranom roku, organizovalo Regionalnu konferenciju u Podgorici na temu „Podsticanje ekonomskog razvoja u raznolikim društvima u Jugoistočnoj Evropi.“ Konferencija je okupila relevantne predstavnike na visokom nivou, koji su odgovorni za koordinaciju razvoja i socio-ekonomske inkluzije predstavnika nacionalnih manjina,	IV kvartal 2025. godine	Planirani budžet: UKUPNO: 3 000 Utrošeno: 1500	

			predstavnike nacionalnih manjinskih zajednica, kao i tehničke stručnjake. Na regionalnoj konferenciji, predstavljene su nove ideje i pristupi kako bolje iskoristiti raznolikost i multizajedničku prirodu društava u regionu radi podsticanja ekonomskog rasta.			
--	--	--	--	--	--	--

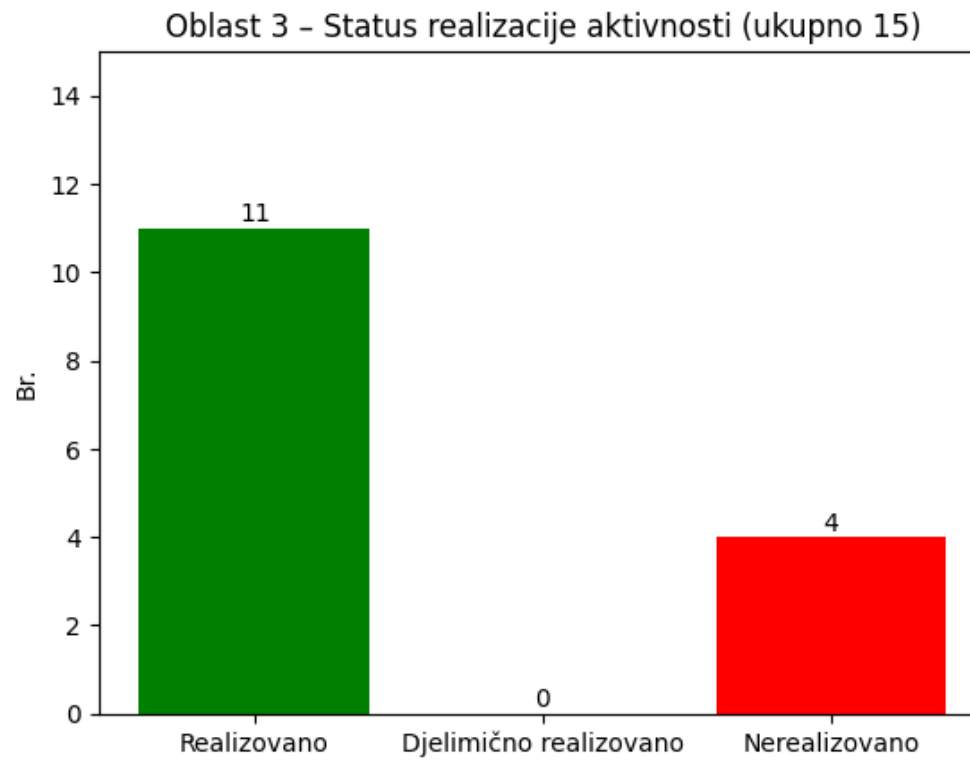
<p>3.1.17 Predstavljanje prakse Evropskog suda za ljudska prava u pogledu predstavki koje se odnose na zaštitu prava manjinskih naroda</p>	<p>Izveštaj o praksama ESLJP</p>	<p>Nosilac: MLJMP Partner: NSNM</p>	<p>U izvještajnom periodu održan je okrugli sto na temu predstavljanja prakse Evropskog suda za ljudska prava u predmetima koji se odnose na zaštitu prava manjinskih naroda. Aktivnost je bila usmjerena na jačanje razumijevanja međunarodnih standarda zaštite manjinskih prava, upoznavanje relevantnih institucija i zainteresovane javnosti sa praksom Suda, kao i unapređenje primjene tih standarda u nacionalnom pravnom i institucionalnom okviru.</p>	<p>I kvartal 2025. godine</p>	<p>Planirani budžet: UKUPNO: 2 000 Utrošeno: 730</p>	
--	----------------------------------	---	--	-------------------------------	---	--

<p>3.1.16</p> <p>Organizacija autorskih večeri i promocija knjiga albanskih pisaca iz Crne Gore i zemalja regiona.</p>	<p>Organizovano autorskih večeri najmanje četiri (4) albanskih pisaca iz Crne Gore i zemalja regiona</p>	<p>Nosilac: CEKUM</p> <p>CEKUM</p> <p>Partneri:</p> <p>Nacionalni savet Albanaca</p>	<p>- Promocija knjige Džubljeta pasoš nacionalnog kulturnog identiteta autorke Rite Kalaj Shkurtaj održana je 20. februara 2025. godine u Cenru za kulture u Gusinju i u Tuzima, 30. nevembra u Sali Skupštine Opštine Tuzi.</p> <p>O knjizi su pored autorke govorili: prof. dr Nertila Ljarja, dr. Bendis Kraja, dr. Sereta Koperaj, msc. Rita Kalaj Shkurtaj i Gzim Hajdinaga, direktor Centra. Knjiga je promovisana i početkom 2025. godine u Gusinju u Centru za kulturu. Džubljeta je pod zaštitom Organizacije Ujedinjenih nacija za obrazovanje, nauku i kulturu (UNESCO), predstavlja najstariju nošnju na ovim prostorima, ali ujedno i tipologiju najstarije odjeće na</p>	<p>III kvartal 2025. godine</p>	<p>Planirani Budžet: UKUPNO: 4000 e</p> <p>Utrošeni budžet: 4150 e</p>	
--	---	--	--	---------------------------------	--	--

			<p>svijetu. Cilj ovog programa je da se publika upozna sa značajem džublete, tradicionalnog ženskog elementa narodne nošnje, koji predstavlja snažan simbol kulturnog i nacionalnog identiteta. Publike u Gusinju i Tuzima oko 200 gledalaca, program pratila redakcija RTCG na albanskom jeziku</p> <p>Nacionalni Savjet Albanaca je u saradnji sa Knjižarom „Ulqini“ organizovao autorsko veče sa autorom Pashko Camaj, gdje je promovisana njegova knjiga „Porosia e kullës“. - Nacionalni savjet Albanaca, u saradnji sa nevladinom organizacijom „UL-INFO“ i Knjižarom „Ulqini“, realizovao je dokumentarni film pod nazivom</p>			
--	--	--	---	--	--	--

			<p>„Nezavisnost Albanije i Ulcinj 1912“, koji je prikazan u prostoru Knjižare „Ulqini“. - Nacionalni savjet Albanaca organizovao je autorsko veče u Knjižari „Ulqini“ sa publicistom i piscem Enverom Robelijem, albanskim autorom koji živi i djeluje u Švajcarskoj. Takođe ističemo da je Nacionalni Savjet Albanaca dao svoj doprinos i za: - Izdavanje knjige „Hëna mbi liqen“, autora Ali Gjeçbritaj. - Izdavanje knjige „KRAJA: Rehabilitimi dhe promovimi kulturor. Vështrim historik, kulturor dhe arkitekturor“, autora Korab Kraja. U Tuzima je 17. avgustu je održana promocija knjige profesora Pjetra Drešaja u sali Opštine Tuzi.</p>			
--	--	--	---	--	--	--

			<p>Govorili su: Dimitrov Popović, Rroj Đolaj, Senad Gilaj i Gzim Hajdinaga.</p> <p>Voditeljka programa je bila Envera Dukaj. Pjeter Drešaj je bio priznati umjetnik, slikar i pedagog iz Tuzi, prepoznat po svom značajnom doprinosu lokalnoj kulturnoj sceni. Nagrađen je za izuzetne rezultate u oblasti kulture.</p> <p>Cilj programa je sjećanje na covjeka koji je da veliki doprinos obrazovanju i kulturu ovog kraja. Program pratila redakcija RTCG na albanskom jeziku.</p>			
--	--	--	--	--	--	--

OBLAST POLITIČKA PARTICIPACIJA

Strateški cilj: Obezbijedeno autentično političko predstavljanje i participacija pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u političkom životu Crne Gore.

Informacija o napretku u postizanju operativnih ciljeva

Operativni cilj 4.1: Manjinski narodi i druge manjinske nacionalne zajednice su osnažene za učešće u političkom životu Crne Gore kroz dalji razvoj referentnog normativnog okvira i putem edukacija pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica.

Aktivnosti:

- 4.1.1 Edukacija pripadnika/ca manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica o značaju političke participacije
- 4.1.2 Sprovesti edukacije o važnosti političke participacije i javnog zagovaranja politika od značaja za pripadnike manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica sa fokusom na Rome i Egipćane
- 4.1.3. Sprovesti edukacije i kampanje o važnosti političke participacije manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica
- 4.1.4 Održati okrugli sto na temu političke participacije Muslimanskog naroda u Crnoj Gor

Aktivnost	Indikator rezultata	Institucija	Status realizacije indikatora rezultata i obrazloženje djelimično realizovanih i nerealizovanih aktivnosti	Početni i krajnji rok	Planirana i utrošena sredstva	
4.1.1 Edukacija pripadnika/ca manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica o značaju političke participacije	Najmanje dve stotine (200) pripadnika/ca manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica je edukovano o značaju političke participacije	Nosilac: MLJMP Partner: Nacionalni savjet Albanaca	<p>U Bijelom Polju u prostorijama hotela " Franca ", Direktorat za očuvanje i unapredjenje prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u okviru Akcionog plana za 2025 godinu Strategije manjinske politike 2024- 2028. godine organizovalo je Okrugli sto na temu " Zajednička istorija i politička participacija manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori". Okruglom stolu su prisustvovali 25 predstavnika drzavnih organa, institucija, lokalnih samouprava, nvo sektora koja u svojim oblastima se bave i očuvanjem i unapredjenjem i prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica. Predavac na temu je bio Profesor Adnan Prekić.</p> <p>NVO CeMI je 7. novembra 2025. godine u Podgorici</p>	III kvartal 2024. godine I kvartal 2025. godine III kvartal 2025. godine IV kvartal 2025. godine	Planirani budžet: UKUPNO: 4 000 Utrošeno: 1620	

			organizovao edukativnu radionicu o političkim pravima i političkoj participaciji manjina u Crnoj Gori, uz učešće predstavnika/ca nacionalnih savjeta, institucija, organizacija civilnog društva i studenata/studentkinja.			
--	--	--	--	--	--	--

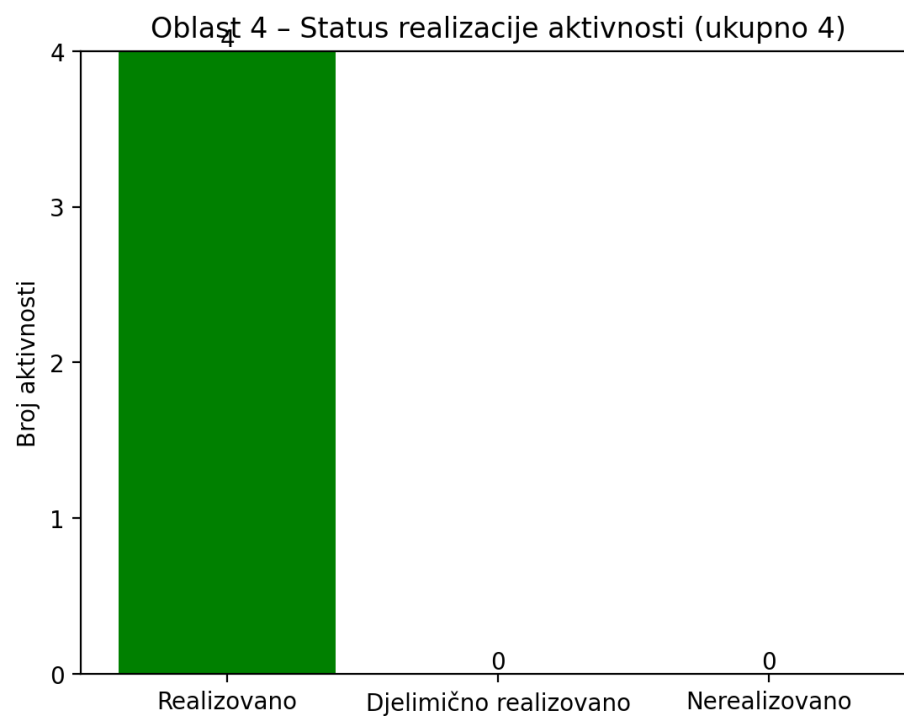
<p>4.1.2 Sprovesti edukacije o važnosti političke participacije i javnog zagovaranja politika od značaja za pripadnike/ce manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica sa fokusom na Rome i Egipćane</p>	<p>Organizovane tri (3) edukacije za 60 predstavnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica</p>	<p>Nosilac: MLJMP</p> <p>Partneri: NSNM</p>	<p>Održano Treće zasijedanje Romskog parlamenta. Treće zasijedanje Romskog parlamenta realizovano je u organizaciji Odbora za ljudska prava islobode, a u saradnji sa Ministarstvom ljudskih i manjinskih prava i Zaštitnikom ljudskih prava i sloboda Crne Gore, pod pokroviteljstvom predsjednika Skupštine Crne Gore.</p> <p>Vlada Crne Gore je 19.06.2025 godine, na održanoj 85. sjednici usvojila „Informacije o održanom seminaru pod nazivom "Inkluzija Roma i Egipćana u kontekstu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji." 07. oktobra 2025 godine Održan je 6 Ministarski sastanak u Tirani. Šest godina od potpisivanja Deklaracije poznatije kao Poznanjska deklaracija, ministri zemalja Zapadnog Balkana razgovarali su u okviru ministarskog sastanka o rezultatima postignutim u prioritetnim</p>	<p>III kvartal 2024. Godine</p> <p>II Kvartal 2025. godine</p> <p>III kvartal 2025. godine</p>	<p>Planirani Budžet: 6000 e</p> <p>Utrošeno: 6000</p>	
---	--	---	---	--	---	--

			oblastima za socijalnu inkluziju romske zajednice. Pripremljen je Nacrt nove Strategije za unapređenje kvaliteta života Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2026 -20230 sa Akcionim planom za 2026-2027.			
4.1.3.Sprovesti edukacije i kampanje o važnosti političke participacije manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica	Sprovedene šest (6) kampanje; Obuhvaćeno minimum 80 pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica; Održan 1 seminar za 20 učesnika	Nosioci NSNM	U okviru aktivnosti sprovođenja edukativnih kampanja o važnosti participacije manjinskih naroda, realizovan je projekat „Romi iz ugla većinske zajednice“, kroz koji je snimljeno 10 podcast emisija sa predstavnicima institucija, civilnog sektora i stručnjacima. Emisije su obrađivale teme političke participacije, institucionalne podrške i društvene inkluzije romske zajednice, te su distribuirane putem društvenih mreža i YouTube platforme, uz značajan broj pregleda i interakcija, čime je doprinijeto informisanju javnosti i jačanju svijesti o	IV kvartal 2024. godine I kvartal 2025. godine II kvartal 2025. godine	Planirani budžet: UKUPNO: 8 000 a)Šest NCNM – 6000 (svaki Savet 1000) b) MLJMP Utrošeno: 8 000	

			<p>ulozi manjina u društvenim procesima.</p> <p>Aktivnosti su obuhvatile realizaciju digitalne edukativne kampanje kroz projekat podcast emisija sa predstavnicima institucija, civilnog sektora i stručnjacima, u kojima su obrađivane teme političke participacije, institucionalne podrške, zapošljavanja, obrazovanja i društvene inkluzije manjinskih zajednica.</p> <p>Pored toga, organizovani su edukativni događaji i seminari u saradnji sa relevantnim institucijama i civilnim sektorom, kao i promotivne aktivnosti putem zvaničnih komunikacionih kanala Ministarstva, čime je dodatno unaprijeđena informisanost i učešće manjinskih zajednica u javnim procesima.</p>			
--	--	--	---	--	--	--

<p>4.1.4 Održati okrugli sto na temu političke participacije Muslimanskog naroda u Crnoj Gori.</p>	<p>Održan okrugli sto na temu političke participacije Muslimanskog naroda</p>	<p>Nosilac: Savjet Muslimana Crne Gore Partner: MLJMP</p>	<p>Pitanja identiteta i političke participacije manjinskih zajednica, uključujući muslimanski narod u Crnoj Gori, razmatrana su kroz javni dijalog organizovan u okviru MOD FEST-a. Na panelu „Evropske vizije različitosti: Manjine, identitet i film“ (09.05.2025), uz učešće predstavnika Savjeta, otvorena su pitanja društvene vidljivosti, identiteta i učešća manjina u javnom i političkom životu. Kroz navedeni događaj doprinijelo se podsticanju dijaloga i jačanju svijesti o značaju participacije manjinskih zajednica.</p>	<p>I kvartal 2025. godine</p>	<p>Planirani budžet: UKUPNO: 8 000</p> <p>Utrošeno: 1000e</p>	
--	---	---	---	-------------------------------	---	--

Operativni cilj 4.1: Manjinski narodi i druge manjinske nacionalne zajednice su osnažene za učešće u političkom životu Crne Gore kroz dalji razvoj referentnog normativnog okvira i putem edukacija pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica.

OBLAST MEDIJI I MEDIJSKO PREDSTAVLJANJE

Strateški cilj: Jačanja kulturnog identiteta manjinskih naroda, kao i jačanje među-etničke tolerancije posredstvom medijskog predstavljanja manjinskih naroda i ostalih manjinskih zajednica u medijskom prostoru

Informacija o napretku u postizanju operativnih ciljeva

Operativni cilj 5.1: Kreiranje medijskih sadržaja koji se tiču afirmacije kulturnih identiteta manjina kao i uspostavljanja međuetničke tolerancije kako na tradicionalnim medijima, tako i na digitalnom medijskom prostoru

Aktivnosti:

5.1.1. Učešće u podkastu „Značaj i kultura manjinskih naroda u Crnoj Gori“ (1 podkast godišnje na većem broju mogućih platformi).

5.1.2. Napraviti četiri tematske emisije na nacionalnom servisu sa četiri različite teme: kultura, istorija, međuetnička tolerancija i međuetnička saradnja (teme mogu da se prilagode okolnostima i kultura, istorija, međuetnička tolerancija i međuetnička saradnja I zastupljenost manjina u društvu (teme mogu da se prilagode okolnostima i autorima i podložne su novim idejama i promenama)

5.1.4 Sprovesti kampanju „Digitalna kampanja protiv govora mržnje na internetu“

5.1.7 Održati okrugli sto sa ekspertima - stručnjacima koji se bave temom digitalnih medija na temu netolerancije, etničke mržnje i govora mržnje na internet prostor

Aktivnost	Indikator rezultata	Institucija	Status realizacije indikatora rezultata i obrazloženje djelimično realizovanih i nerealizovanih aktivnosti	Početni i krajnji rok	Planirana i utrošena sredstva	Preporuke
<p>5.1.1. Učešće u podkastu „Značaj i kultura manjinskih naroda u Crnoj Gori“ (1 podkast godišnje na većem broju mogućih platformi).</p>	<p>Četiri održana podkasta (jedan godišnje)</p> <p>NAPOMENA: Svaki poseban podkast treba imati posebnu oblast kojom se bavi.</p>	<p>Nosilac: MKM Partneri: UCG/NSNM</p>	<p>U okviru projekta realizovan je serijal od 10 podkast emisija posvećenih pitanjima romske zajednice i manjinskih prava u Crnoj Gori, kroz razgovore sa predstavnicima institucija, civilnog sektora, akademske zajednice, zdravstva, sporta i vjerskih zajednica. Podkasti su obrađivali teme političke participacije, obrazovanja, zdravstva, pravnog statusa, zapošljavanja i inkluzije Roma, sa ciljem povećanja informisanosti javnosti, smanjenja predrasuda i jačanja međusobnog razumijevanja između većinske i romske zajednice. Epizode su</p>	<p>I kvartal 2024. godine</p> <p>IV kvartal 2024. godine</p> <p>II kvartal 2025. godine</p> <p>IV kvartal 2025. godine</p>	<p>Planirani budžet: 8 000</p> <p>Utrošeno: 10 000</p>	

		<p>snimljene, montirane i objavljene na YouTube-u, Facebooku i Instagramu, gdje su ostvarile značajan domet i interakciju publike. Kao rezultat, proizvedeno je deset javno dostupnih audio-vizuelnih sadržaja koji doprinose promociji manjinskih prava i dijalogu u društvu.</p> <p>NVO Master u okviru projekta realizovao je medijski sadržaj usmjeren na promociju interkulturalnog dijaloga, očuvanje kulturnog identiteta manjinskih naroda i jačanje društvene kohezije. Aktivnost je obuhvatila pripremu, snimanje i distribuciju tematskih emisija i video materijala, uz učešće relevantnih stručnjaka i predstavnika institucija i civilnog društva. Realizovani sadržaji distribuirani su putem online platformi i društvenih mreža, čime je omogućeno</p>			
--	--	---	--	--	--

			informisanje šire javnosti i podizanje svijesti o značaju međukulturnog razumijevanja i tolerancije.			
5.1.2. Napraviti četiri tematske emisije na nacionalnom servisu sa četiri različite teme: kultura, istorija, međuetnička tolerancija i međuetnička saradnja (teme mogu da se prilagode okolnostima i kultura, istorija, međuetnička tolerancija i međuetnička saradnja I zastupljenost manjina u društvu (teme mogu da se prilagode okolnostima i autorima i	Napravljeno i emitovano četiri tematskih emisija	Nosilac: RTCG Partneri: NSNM/MLJM P/MPNI	Na RTCG-u nastavljeno je emitovanje tematskih emisija posvećenih romskoj i egipćanskoj zajednici. Televizijska emisija „Savore“ emitovana je 32 puta u redovnom terminu, dok je radijska emisija „Glas Roma“ emitovana kontinuirano po ustaljenoj programskoj šemi. Emisije su	IV kvartal 2024. godine I kvartal 2025. godine II kvartal 2025. godine III kvartal 2025. godine	Planirani budžet: UKUPNO: 2 000 Utrošeno: 2000	

<p>podložne su novim idejama i promenama)</p>			<p>obuhvatale teme kulture, identiteta, istorije, obrazovanja i društvene integracije, uz promociju romskog jezika i jačanje međukulturnog dijaloga. Time je obezbijeđen kontinuitet programa na romskom jeziku i medijska vidljivost zajednice. Snimljeni su i prilozi sa četiri sudionika iz hrvatske zajednice za emisiju Mostove , vezano za tradiciju, povijest i kulturu hrvatskoga naroda u Crnoj Gori, te multikulturalnost.</p>			
<p>5.1.4 Sprovesti kampanju „Digitalna kampanja protiv govora mržnje na internetu“</p>	<p>Sprovedena kampanja „Digitalna kampanja protiv govora mržnje na internetu“</p>	<p>Nosilac: MLJMP Partneri: MJU/AEM/ NSNM</p>	<p>Realizovano kroz kontinuirano javno djelovanje Romskog savjeta, uključujući javna reagovanja protiv govora mržnje, objave putem digitalnih kanala i učešće u panelima i javnim diskusijama na temu diskriminacije i inkluzije, čime je doprineseno podizanju svijesti i borbi protiv anticiganizma.</p>	<p>I kvartal 2025. godine III kvartal 2025. godine</p>	<p>Planirani budžet: UKUPNO: 1 000 MLJMP Utrošeno: 1000</p>	

<p>5.1.7 Održati okrugli stol sa ekspertima/ekspertkinjama - stručnjacima koji se bave temom digitalnih medija na temu netolerancije, etničke mržnje i govora mržnje na internet prostoru.</p>	<p>Održan najmanje jedan okrugli stol</p>	<p>Nosilac: MLJMP Partneri: NSNM</p>	<p>Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava organizovalo je okrugli stol o netoleranciji, etničkoj mržnji i govoru mržnje u digitalnom prostoru, uz učešće predstavnika institucija, stručnjaka, civilnog sektora i međunarodnih organizacija. Događaj je bio usmjeren na razmjenu iskustava, jačanje prevencije i unapređenje saradnje u suzbijanju govora mržnje na internetu.</p>	<p>IV kvartal 2025. godine</p>	<p>Planirani budžet: UKUPNO: 2 000 MLJMP Utrošeno: 2066,50</p>	
--	---	--	--	--------------------------------	---	--

Operativni cilj 5.1: Kreiranje medijskih sadržaja koji se tiču afirmacije kulturnih identiteta manjina kao i uspostavljanja međuetničke tolerancije kako na tradicionalnim medijima, tako i na digitalnom medijskom prostoru

PREPORUKE

U cilju prevazilaženja izazova i prepreka u implementaciji aktivnosti predviđenih Akcionim planom Strategije za manjinska politike 2024-2028 za 2024. godinu, ali i postizanja maksimuma kvaliteta rezultata, izdvojio se set preporuka u odnosu na sve oblasti definisane ovim strateškim dokumentom:

Opšte preporuke ⁵

U cilju unapređenja efikasnosti sprovođenja aktivnosti i jačanja institucionalnog pristupa u realizaciji Akcionog plana Strategije manjinske politike 2024–2028, preporučuje se:

- ✚ Nastaviti kontinuirano sprovođenje edukacija, seminara i radionica u oblastima interkulturalizma, manjinskih prava, antidiskriminacije i društvene inkluzije, uz povećanje teritorijalnog obuhvata i broja ciljnih grupa u lokalnim samoupravama.
- ✚ Razviti ciljne informativne i medijske kampanje usmjerene na povećanje informisanosti pripadnika/ca manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica o dostupnim mehanizmima zaštite prava, mogućnostima participacije i institucionalnim mjerama podrške.
- ✚ Unaprijediti primjenu afirmativnih mjera u oblastima zapošljavanja, obrazovanja i političke participacije, uz jačanje mehanizama praćenja zastupljenosti manjinskih naroda u javnim institucijama.
- ✚ Prilikom planiranja narednih akcionih planova preciznije definisati prioritetne aktivnosti, očekivane rezultate i mjerljive indikatore realizacije, uz jasnije razdvajanje strateških i pratećih aktivnosti.
- ✚ U izvještajima o realizaciji aktivnosti sistematično evidentirati ključne prepreke, administrativne izazove i faktore koji utiču na dinamiku sprovođenja aktivnosti.
- ✚ Ojačati međuinstitucionalnu koordinaciju između nosilaca aktivnosti, lokalnih samouprava i partnerskih institucija kroz redovnu razmjenu informacija i jasnije definisanje operativnih nadležnosti.
- ✚ Prilikom planiranja aktivnosti preciznije definisati rokove realizacije i faze sprovođenja aktivnosti kako bi se izbjegla kašnjenja i preklapanje procedura.
- ✚ Uspostaviti jedinstvenu evidenciju realizacije aktivnosti i indikatora rezultata radi efikasnijeg praćenja sprovođenja Akcionog plana i finansijske realizacije.
- ✚ Preciznije planirati potrebna finansijska sredstva i operativne kapacitete za realizaciju aktivnosti, uz jasnije povezivanje planiranih i utrošenih sredstava sa stepenom realizacije aktivnosti.
- ✚ Unaprijediti metodologiju praćenja indikatora rezultata kroz korišćenje mjerljivih kvantitativnih i kvalitativnih pokazatelja uspješnosti aktivnosti.

Preporuke za naredni Akcioni plan :

- ✚ U narednom Akcionom planu planirati povećanje broja edukacija i radionica za najmanje 10% u opštinama sa značajnim učešćem manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica, uz preciznije definisanje ciljnih grupa i teritorijalnog obuhvata aktivnosti.
- ✚ Aktivnosti edukacije rukovodećeg kadra prilagoditi realnim institucionalnim

⁵ Opšte preporuke se odnose na sva resorna ministarstva, organe državne uprave i organe lokalne

kapacitetima, imajući u vidu da je u izvještajnom periodu realizovano oko 37,5% planiranog obuhvata učesnika/ca, uz planiranje obaveznog uključivanja predstavnika/ca rukovodećih struktura kroz koordinaciju sa institucijama i evidenciju stručnog usavršavanja.

- ✚ Prije planiranja pilot aktivnosti obezbijediti formalnu saglasnost lokalnih samouprava i jasno definisati nosioce/teljke aktivnosti, budžetske obaveze i operativnu koordinaciju, posebno kod aktivnosti kod kojih je realizovan ograničen teritorijalni obuhvat.
- ✚ Aktivnosti istraživanja i organizovanja javnih događaja u oblasti zapošljavanja manjinskih zajednica planirati kroz faznu realizaciju, uz jasnu podjelu nadležnosti između institucija i definisanje nosilaca/teljki aktivnosti, imajući u vidu da je dio aktivnosti prenesen za naredni akcioni period.
- ✚ Obezbijediti ranije pokretanje procedura pripreme, izdavanja i promocije publikacija i monografija, uz preciznije planiranje finansijskih i organizacionih kapaciteta nosilaca/teljki aktivnosti, naročito kod aktivnosti koje nijesu realizovane u izvještajnom periodu.
- ✚ Unaprijediti planiranje aktivnosti koje zahtijevaju saradnju više institucija kroz ranije definisanje operativnih obaveza, rokova i modela koordinacije, radi smanjenja rizika od kašnjenja i djelimične realizacije aktivnosti.
- ✚ Prilikom planiranja narednih akcionih planova izvršiti dodatno usklađivanje planiranih aktivnosti sa realnim administrativnim, organizacionim i finansijskim kapacitetima nosilaca/teljki aktivnosti, imajući u vidu da je ukupna finansijska realizacija Akcionog plana iznosila 56,8%.
- ✚ Nastaviti podršku projektima nevladinih organizacija koje doprinose promociji interkulturalizma, zaštiti manjinskih prava i jačanju društvene kohezije, uz unapređenje mehanizama praćenja efekata realizovanih projekata i njihove održivosti.